

ილორი

№ 31 (100) 8 სექტემბერი 2009   სახალხო მოძრაობა   "სამეგრელოს" ორგანო   50 თეთრი

გაზეთი "ილორის" მთავარ რედაქტორს ბატონ როლანდ ჯალაღანიას

გაზეთის შემოქმედებით კოლექტივსა და მის მკითხველებს გულითადად ვულოცავ მეასე ნომრის გამოსვლის იუბილეს!

თავისი არსებობის მანძილზე "ილორი" მნიშვნელოვან ფენომენად იქცა საქართველოს საზოგადოებრივ-პოლიტიკური ცხოვრების უახლეს ისტორიაში, რადგან ობიექტური ინფორმაციის წყაროს წარმოადგენს თანამედროვე პოლიტიკურ, სოციალურ-ეკონომიკურ და კულტურულ პროცესებზე. იგი ასევე მკითხველთა საიმედო მეგზურია ეროვნული და მსოფლიო ისტორიის ლაბირინთებში.

გაზეთმა ფეხი აიდგა რთულ მორალურ-ფსიქოლოგიურ პირობებში, რომელიც საქართველოში შეიქმნა სახალხო მოძრაობა "სამეგრელოს" ჩამოყალიბების გამო. 1999 წლის 5 მარტს, ფოთში, სახალხო მოძრაობის პირველ ყრილობაზე გაჟღერდა ის საკითხები, რომლებიც მრავალი ათწლეულის განმავლობაში იყო ტაბუდადებული და მათთან შეხება თითქმის სახელმწიფო დანაშაულის ტოლფასი გახლდათ. ჩვენ პირველებმა განვაცხადეთ ხმამაღლა, რომ საქართველოს ცენტრალურ ხელისუფლებას სრულიად არ ავლევებს სამეგრელოს მოსახლეობის გაუსაძლისი მდგომარეობა, კატეგორიულად დაგვმეთ სამეგრელოში სახელისუფლებო ბანდორობების მიერ განსაკუთრებული სისასტიკით ჩატარებული სადამსჯელო ოპერაციები, რომლებმაც ათასობით უდანაშაულო ადამიანი იმსხვერპლა, და მოვითხოვეთ ამ არაადამიანური აქციის ორგანიზატორთა და შემსრულებელთა სათანადოდ დასჯა.

ყრილობაზე პირველად ითქვა, რომ ქართულ ენასთან ერთად არსებობს უნიკალური ენობრივი ფენომენი – სრულფასოვანი მეგრული ენა, რომელიც სათანადო პატივს და ზრუნვას მოითხოვს, და მოვითხოვეთ, რომ ქართველი ერის ერთიანობის განმტკიცებისა და მის შემადგენელ ნაწილთა შორის გაუცხოების არდაშვების მიზნით საშუალო სკოლებში შემოღებულიყო მეგრული და სვანური ენების საფუძვლების სწავლება. ყრილობამ მოსთხოვა ხელისუფლებას, რომ შემუშავებულიყო სამეგრელოს სოციალურ-ეკონომიკური, სამეცნიერო-საგანმანათლებლო და კულტურული განვითარების სახელმწიფო პროგრამა.

ყრილობამ მოსთხოვა ხელისუფლებას, რომ ქართველი ერის ერთიანობის განმტკიცებისა და მის შემადგენელ ნაწილთა შორის გაუცხოების არდაშვების მიზნით საშუალო სკოლებში შემოღებულიყო მეგრული და სვანური ენების საფუძვლების სწავლება. ყრილობამ მოსთხოვა ხელისუფლებას, რომ შემუშავებულიყო სამეგრელოს სოციალურ-ეკონომიკური, სამეცნიერო-საგანმანათლებლო და კულტურული განვითარების სახელმწიფო პროგრამა.

რა თქმა უნდა, შევარდნადის ანტიეროვნულმა ხელისუფლებამ სამეგრელოს საზოგადოებრიობის არცერთი ეს მოთხოვნა არ შეასრულა და გააჩაღა ბინძური პროპაგანდისტური კამპანია, სადაც ბრალს გვდებდნენ სეპარატიზმში, სამშობლოს დაღატში, კონსტიტუციური წყობილების ხელყოფაში, ხელისუფლების ხელში ჩაგდების მცდელობაში და სხვა ცოდვებში.

ტელევიზია და პრესა, განსაკუთრებით მეგრული წარმომადგენლის სულმოკლე ანგარებიანი პოლიტიკოსები, მეცნიერები და ჟურნალისტები "ზემოდან" კარნახით "გვამხედნენ" სეპარატისტულ მისწრაფებებში, ამტკიცებდნენ, რომ მეგრული ენა, როგორც ასეთი, ბუნებაში არ არსებობს, რომ მისი სასწავლო პროგრამაში შეტანა სისულელეა, რომ ხელისუფლება დღესა და ღამეს ასწორებს სამეგრელოს მოსახლეობაზე ზრუნვით, რომ სულ რაღაც ორ-სამ წელიწადში სამეგრელო უძლიერესი ეკონომიკის მქონე აყვავებულ კუთხედ გადაიქცევა და სხვა. სწორედ ამ პროვოკაციულ-ისტერიულ ფონზე უშიშრად დაიწყო მოღვაწეობა სახალხო მოძრაობა "სამეგრელოს" ბეჭდვითმა ორგანომ – გაზეთმა "ილორმა".

წლების განმავლობაში გაზეთში იბეჭდებოდა ასეულობით საინტერესო მასალა როგორც საქართველოში არსებული საზოგადოებრივ-პოლიტიკური მდგომარეობის ანალიზით, ასევე ხელისუფლების საშინაო და საგარეო პოლიტიკის ობიექტური შეფასებით. მკითხველთა ყურადღებას იპყრობდა სამეგრელოს ისტორიის ენის, კულტურის, ტრადიციებისა და წეს-ჩვეულებების ამსახველი პუბლიკაციები, სახალხო ფოლკლორის ნიმუშები, სამეგრელოს გამოჩენილ შვილთა ბიოგრაფიები, მეგრულ ავტორთა მხატვრული ნაწარმოებები. გაზეთი პოპულარული გახდა არა მხოლოდ სამეგრელოში, არამედ საქართველოს მკითხველთა ფართო აუდიტორიაშიც, განსაკუთრებით იმ ადამიანებს შორის, რომელთაც გული შესტკივავთ ქართველი ერის და ქართული სახელმწიფოებრიობის ერთიანობაზე, მრავალფეროვან ქართულ კულტურაზე.

წლების განმავლობაში გაზეთში იბეჭდებოდა ასეულობით საინტერესო მასალა როგორც საქართველოში არსებული საზოგადოებრივ-პოლიტიკური მდგომარეობის ანალიზით, ასევე ხელისუფლების საშინაო და საგარეო პოლიტიკის ობიექტური შეფასებით. მკითხველთა ყურადღებას იპყრობდა სამეგრელოს ისტორიის ენის, კულტურის, ტრადიციებისა და წეს-ჩვეულებების ამსახველი პუბლიკაციები, სახალხო ფოლკლორის ნიმუშები, სამეგრელოს გამოჩენილ შვილთა ბიოგრაფიები, მეგრულ ავტორთა მხატვრული ნაწარმოებები. გაზეთი პოპულარული გახდა არა მხოლოდ სამეგრელოში, არამედ საქართველოს მკითხველთა ფართო აუდიტორიაშიც, განსაკუთრებით იმ ადამიანებს შორის, რომელთაც გული შესტკივავთ ქართველი ერის და ქართული სახელმწიფოებრიობის ერთიანობაზე, მრავალფეროვან ქართულ კულტურაზე.

გაზეთის მეასე ნომრის გამოსვლის დღეს გისურვებთ, რომ კვლავაც ძველებური შემართებით გააგრძელოთ ბრძოლა ყოველგვარი სიმახინჯის წინააღმდეგ, ობიექტურად გააშუქოთ ისტორიული და თანამედროვე პროცესები, მოვლენები და ფაქტები, პრინციპულად დაიცვათ ჩვენი ხალხის ეროვნული ინტერესები, გაუფრთხილდეთ მის სოციო-კულტურულ თავისებურებებს და ტრადიციულ სულიერ ღირებულებებს.

გაზეთის მეასე ნომრის გამოსვლის დღეს გისურვებთ, რომ კვლავაც ძველებური შემართებით გააგრძელოთ ბრძოლა ყოველგვარი სიმახინჯის წინააღმდეგ, ობიექტურად გააშუქოთ ისტორიული და თანამედროვე პროცესები, მოვლენები და ფაქტები, პრინციპულად დაიცვათ ჩვენი ხალხის ეროვნული ინტერესები, გაუფრთხილდეთ მის სოციო-კულტურულ თავისებურებებს და ტრადიციულ სულიერ ღირებულებებს.

თვით გაზეთის სახელწოდება გვაგადადებულეებს გვახსოვდეს, რომ ქვეყნის ხელისუფლების დანაშაულებრივი პოლიტიკის გამო ჩვენ ფაქტიურად წარმოვადგენთ გაყოფილ ერს და ყველა ღონე უნდა ვიხმართ, რათა ავადორძინოთ აფხაზ ხალხთან ტრადიციული კეთილნათესაური ურთიერთობები და აღვადგინოთ ერთიანი საარსებო, ეკონომიკური და კულტურული სივრცე.

თვით გაზეთის სახელწოდება გვაგადადებულეებს გვახსოვდეს, რომ ქვეყნის ხელისუფლების დანაშაულებრივი პოლიტიკის გამო ჩვენ ფაქტიურად წარმოვადგენთ გაყოფილ ერს და ყველა ღონე უნდა ვიხმართ, რათა ავადორძინოთ აფხაზ ხალხთან ტრადიციული კეთილნათესაური ურთიერთობები და აღვადგინოთ ერთიანი საარსებო, ეკონომიკური და კულტურული სივრცე.

მეოცე საუკუნის 90-იანი წლებიდან საქართველოს ხელისუფლების ბუნება ოდნავაც არ შეცვლილა, ასევე უცვლელია მისი დამოკიდებულება ქართველი ხალხის საჭიროებებისადმი. ამიტომ, ჩვენ გველის სერიოზული გამოცდები, უადრესად ძნელი, მაგრამ ასევე უადრესად საინტერესო და აუცილებელი სამუშაო, რათა სათავე დაედოს ქვეყნის აღორძინებისა და მშობლიური ხალხის კეთილდღეობის ამადლების საქმეს.

მეოცე საუკუნის 90-იანი წლებიდან საქართველოს ხელისუფლების ბუნება ოდნავაც არ შეცვლილა, ასევე უცვლელია მისი დამოკიდებულება ქართველი ხალხის საჭიროებებისადმი. ამიტომ, ჩვენ გველის სერიოზული გამოცდები, უადრესად ძნელი, მაგრამ ასევე უადრესად საინტერესო და აუცილებელი სამუშაო, რათა სათავე დაედოს ქვეყნის აღორძინებისა და მშობლიური ხალხის კეთილდღეობის ამადლების საქმეს.

ილორის წმინდა გიორგის მაღლი გვარვიდეთ!

ილორის წმინდა გიორგის მაღლი გვარვიდეთ!

პატივისცემით,

სახალხო მოძრაობა "სამეგრელოს" თავმჯდომარე
ალექსანდრე ჭაჭია

დიდი მუხრანი 80 წლისაა!

გაზეთი "ილორი" ულოცავს შესანიშნავ პოეტს, სასიქადულო მამულიშვილსა და სამშობლოს დიდ გულშემატკივარს ბატონ მუხრან მაჭავარიანს დაბადებიდან 80 წლის იუბილეს!

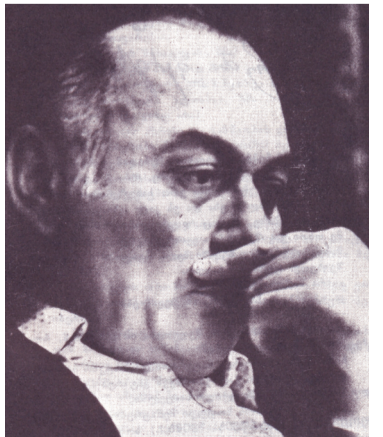
ბედნიერი მინიშნება ყოფილიყო სთქვენთვის, ბატონო მუხრან, ჩვენი გაზეთის მეასე ნომრის გამოსვლა, რათა კიდევ ასე წელი ჯანმრთელოდ და მრწამსშეურყევლოდ იდგეთ საქართველოსა და ქართველი ერის სადარაჯოზე!

დანარჩენს, შემდეგ, თქვენი უკვდავი შემოქმედება გააკეთებს!

მარად გვარვიდეთ ქართველი ერის უსაზღვრო სიყვარული და ღმერთის ძალა!

ადარც საბაა,
ადარც ბესიკი,
ადარც ვახტანგი,
ადარც არჩილი, –
არადა ისევ დგას
დღის წესრიგში
ბედი ქართლისა
და ქართლის ჭირი.

მუხრანი

გამოვიდა გაზეთ "ილორის" მეასე საიუბილეო ნომერი

ყოველკვირეული გაზეთის გამოსვლის პერიოდულობით თუ განვსახდურავთ, გაზეთის ასი ნომრის გამოცემას ორ წელიწადნახევარი უნდა დასჭირებოდეს, მაგრამ ჩვენ უკვე ათ წელზე მეტია ვახარებთ დაინტერესებულ მკითხველს. ეს იმიტომ, რომ გარკვეული მიზეზების გამო ხშირად ვგვეტეოდა (სამწუხაროდ, ზოგჯერ ხანგრძლივადიანი წყვეტებიც), მაგრამ როგორც კი საშუალება განხდებოდა "ილორი" კვლავ აწვდიდა მოსახლეობას ობიექტურ ინფორმაციას ქვეყანაში შექმნილი პოლიტიკური და ეკონომიკური მდგომარეობის თაობაზე, აქვეყნებდა ანალიტიკურ მასალებს და ავტორთა მოსახერხებულ, ვრცლად აშუქებდა სამეგრელოსა და მთლიანად საქართველოსთან დაკავშირებულ აქტუალურ საჭირობო საკითხებს. ამ საქმეში დიდ დახმარებას გვიწვევდნენ ავტორები, სახალხო მოძრაობა "სამეგრელოს" აქტიური წევრები, ამ საზოგადოებრივი ორგანიზაციის დამაარსებელი, ცნობილი ქართველი პოლიტოლოგი ბატონი ალექსანდრე ჭაჭია...!

ჩვენს მკითხველებს ვთავაზობთ მოლოცვებს, რომელიც გაზეთ "ილორს" გამოუზღავენ მისმა ავტორებმა და გულშემბატყვარმა მკითხველებმა, ცნობილმა მეცნიერებმა და საზოგადო მოღვაწეებმა!

დღემრთნა ნუ მოგიშალს მათი მხარდაჭერა და თანადგომა!

გამოვიდა გაზეთ ილორის მეასე საიუბილეო ნომერი

ყოველკვირეული გაზეთის გამოსვლის კალენდარული პერიოდულობით თუ განვსახდურავთ, ასი ნომრის გამოცემას ორ წელიწადნახევარი უნდა დასჭირებოდეს, მაგრამ ჩვენ უკვე ათ წელზე მეტია ვახარებთ დაინტერესებულ მკითხველს. ეს იმიტომ, რომ გარკვეული მიზეზების გამო ხშირად ვგვეტეოდა (სამწუხაროდ, ზოგჯერ ხანგრძლივადიანი წყვეტებიც), მაგრამ როგორც კი საშუალება განხდებოდა "ილორი" კვლავ აწვდიდა მოსახლეობას ობიექტურ ინფორმაციას ქვეყანაში შექმნილი პოლიტიკური და ეკონომიკური მდგომარეობის თაობაზე, აქვეყნებდა სოციალური კვლევების შედეგებს, ინტერვიუებს საინტერესო ადამიანებთან, ხელოვნებისა და კულტურის მოღვაწეთა პორტრეტებს, სხვა ანალიტიკურ მასალებსა და ავტორთა მოსახერხებულ, ვრცლად აშუქებდა სამეგრელოსა და მთლიანად საქართველოსთან დაკავშირებულ ყოველ აქტუალურ საჭირობო საკითხებს. ამ საქმეში დიდ დახმარებას გვიწვევდნენ ავტორები, სახალხო მოძრაობა "სამეგრელოს" აქტიური წევრები, ამ საზოგადოებრივი ორგანიზაციის დამაარსებელი, ცნობილი ქართველი პოლიტოლოგი ბატონი ალექსანდრე ჭაჭია...!

დღევანდელი პერიოდული პერიოდულობით თუ განვსახდურავთ, ასი ნომრის გამოცემას ორ წელიწადნახევარი უნდა დასჭირებოდეს, მაგრამ ჩვენ უკვე ათ წელზე მეტია ვახარებთ დაინტერესებულ მკითხველს. ეს იმიტომ, რომ გარკვეული მიზეზების გამო ხშირად ვგვეტეოდა (სამწუხაროდ, ზოგჯერ ხანგრძლივადიანი წყვეტებიც), მაგრამ როგორც კი საშუალება განხდებოდა "ილორი" კვლავ აწვდიდა მოსახლეობას ობიექტურ ინფორმაციას ქვეყანაში შექმნილი პოლიტიკური და ეკონომიკური მდგომარეობის თაობაზე, აქვეყნებდა სოციალური კვლევების შედეგებს, ინტერვიუებს საინტერესო ადამიანებთან, ხელოვნებისა და კულტურის მოღვაწეთა პორტრეტებს, სხვა ანალიტიკურ მასალებსა და ავტორთა მოსახერხებულ, ვრცლად აშუქებდა სამეგრელოსა და მთლიანად საქართველოსთან დაკავშირებულ ყოველ აქტუალურ საჭირობო საკითხებს. ამ საქმეში დიდ დახმარებას გვიწვევდნენ ავტორები, სახალხო მოძრაობა "სამეგრელოს" აქტიური წევრები, ამ საზოგადოებრივი ორგანიზაციის დამაარსებელი, ცნობილი ქართველი პოლიტოლოგი ბატონი ალექსანდრე ჭაჭია...!

გაზეთი "ილორი" სახალხო მოძრაობა "სამეგრელოს" ჩამოყალიბების კვალდაკვალ შეიქმნა და დღესაც მდგრად უდგარს გვერდში ამ ორგანიზაციას, რომელმაც დიდი დავალი გასწია სამეგრელოსა და მისი მოსახლეობის დასაცავად, როცა გარკვეული ძალები ცდილობდნენ მეგრელების პირწავარდნილ სეპარატისტებად გამოცხადებას, აფხაზეთისა და სამაჩხალოს დაკარგვას და 90-იან წლებში ქვეყანაში არსებული მძიმე მდგომარეობის გამო სამეგრელოში მძალადერი ეროვნული მოძრაობის დადანაშაულებას. ეს გახლდათ საქართველოს მოღვაწე და დამატკვევარი ელუარდ შევარდნაძისა და მისი დანაშაულებრივი გარემოცვის მიერ შეთხზილი ბრალდებები, რათა მიეჩქვალათ ის მძიმე დანაშაული, რაც მათმა შეიარაღებულმა ბანდებმა ჩაიდინეს აფხაზეთში, სამეგრელოში და საქართველოს სხვა კუთხეებში. როცა სახალხო მოძრაობა "სამეგრელო" და გაზეთი "ილორი" წინ აღუდგნენ ამ უმსგავსოებას და ხმა აიმაღლეს მოხალადეთა წინააღმდეგ, ხელისუფლებაში მოკლადეობა მთლიანად დიდობმა მოძრაობის ლიდერი, ქართველი პოლიტოლოგი და საზოგადო მოღვაწე ბატონი ალექსანდრე ჭაჭია დაუსაბუთებელი ბრალდებების კორინტელში გახევის და მას სეპარატისმისა და ლამის სამეგრელოს საქართველოდან ჩამოცილების მძელობაში დასდეს ბრალი. და ეს მაშინ, როცა სწორედ ალექსანდრე ჭაჭიამ შექმნა და საქართველოს ხელისუფლებას განსახილველად წარუდგინა "საქართველოს ეროვნულ-სახელმწიფოებრივი სტრატეგია და ეროვნული იდეა". მაშინვე, ქვეყნის განვითარებისათვის აუცილებელი ესოდენ ფუნდამენტური დოკუმენტი საქართველოში არავის შეუქმნია, მაგრამ რაში სჭირდებოდათ ერთი მოღვაწე-პატივისცემი სულიანთა და მათი შვილების სულისკვეთებით გაჟღერებული ეს შესანიშნავი დოკუმენტი შევარდნაძესა და მის დანაშაულებრივ გარემოცვას, რომელთა მიზანმიმართული ქვეყნის დაშლა, ქართველი ხალხის მიერ ათწლეულობით შექმნილი

გაზეთ ილორი -ს მე-100 ნომერი გამოვიდა!

გულითადად ვულოცავ გაზეთის შემოქმედებით კოლექტივს, საზოგადოება სამეგრელო-ს, ერთგულ მკითხველს და პირადად მთავარ რედაქტორს ბ-ნ როლანდ ჯალაღანიას გაზეთის საიუბილეო ნომერს.

ავიღო არ არის, ჩვენს დღევანდელ ყოფაში შეინარჩუნო და აქამდე მოიტანო ისეთი სულიანთების გაზეთი, როგორც თქვენია. მოუკრძოვლობით და სიმართლის თქმით დაიმსახურეთ დირსეული ავტორიტეტი. გთხოვთ კვლავაც ჩვეულებრივ შემართებით გააგრძელოთ თქვენი თვადადებული საქმიანობა და მართალი სიტყვის სამსახური, რათა ერთობლივი ძალების შემადგენელი მივიღწიოთ იმ მიზანს, ჩვენი სამშობლოს კეთილდღეობა რომ ეწოდება.

ტარიელ ვაგნიძე
არასამთავრობო ორგანიზაცია
"ისტორიული მეკვიდრობა" -ს
თავმჯდომარე

გაზეთ "ილორის" მთავარ რედაქტორს ბატონ როლანდ ჯალაღანიას

კარგ მოქმედს კარგი გამოცემა უნდა, კარგ გაზეთს კი - კარგი მკითხველი. "ილორი" კარგი გამოცემა და შესაბამისად, მკითხველიც ინტერესით ეცნობა მის ყოველ ნომერს. აქ არ არის იაფ-ფასიანი სკანდალი და სენსაცია, წერილ-წერილი ამბები და მსხვილი შრიფტით აწყობილი მყვირალა სთაბურბი. "ილორი" გონიერია, ჭკვიანი და დარბაისეული... იგი ვერ ურიცხვად სიყალბეს და სიცრუეს, არ უყვარს უმ-

წიფარი აზრები და დაუფიქრებელი გამონათქვამები.

"ილორს" სიმართლის გზით სიარული უყვარს. აქამდე ასე იყო და მოწამს, მომავალშიც ასე იქნება. პრინციპი - "მოყვარეს პირში უძრახე", - ერთადერთი ზნეობრივი პრინციპია, რომელიც თავის დროზე ილიამ უანდერძა ქართულ პუბლიცისტიკას. "ილორი" ილიას გზის მიმდევარია და ამიტომ აფასებს მას ქართველი მკითხველი.

ბატონ როლანდ, თქვენი ქურთალინტური მოღვაწეობა სიმართლის ერთგულებით არის განათებული. ათეული წლების განმავლობაში ამ დიდ საქმეს მსახურებით და მიხარია, რომ შესაძლებლობა მაქვს სულთა და გულთა მოგილოცოთ "ილორის" საიუბილეო ნომრის გამოცემა.

ეს ერთი და სხვა მრავალი!
უღრმესი პატივისცემით,
მარად თქვენი თემურ ქორიძე.

ვილოცავთ გაზეთ "ილორის" მეასე საიუბილეო ნომრის გამოსვლას, რაც იმის იმედს უნერგავს ქართველ ხალხს, რომ მიუხედავად ხელისუფლების მიერ შექმნილი მრავალი ხელოვნური წინაღობისა, მართალი სიტყვა მაინც ქუხს საქართველოში და მისი ერთ-ერთი უშიშარი დამცველია სწორედ გაზეთი "ილორი". უამრავი არასასიკეთო ძეგალი მოხდა საქართველოში უკანასკნელი 17 წლის მანძილზე, ნადგურდებოდა უნეობა და სულიერება, სუსტდებოდა განათლების სისტემა და ჩრდილშია მოქცეული ტრადიციული ქართული კულტურა. ხელისუფლებამ მოახდინა მასშედის ექსპროპრიაცია, რომელიც დღეს ანგაჟირებულ ქურთალინტა პირით ცდილობს შავი თეთრად მოვაჩვენოს და უხეოდ აცხადებს, რომ 2008 წლის აგვისტოს ომში საქართველომ გაიმარჯვა, მაშინ, როცა დამატებით დაიკარგა ქართული ტერიტორიები, განდადებულა ახალი ტალღა, უიმედობამ დაიხადგურა ლტოლვილებში, რომელთაც ჯერ კიდევ სჭირდათ მშობლიურ კუთხეებში დაბრუნების იმედი.

საბედნიეროდ, საქართველოში ჯერ კიდევ გამოდის გაზეთები, რომლებიც ყველაფერს აკეთებენ ხალხისათვის სიმართლის მისაცხად. სწორედ ასეთი გაზეთი ვახლავთ "ილორი"!

კვლავაც გამარჯვების გზით გველოთ!

პატივისცემით,
ბორის იმნაძე,
აკადემიკოსი

დაე, XXI საუკუნეში თავის თანამოძმეებთან ერთად, იბერიის გადასარჩენად ემძლავროს მის მახვილს!

პატივისცემით,
პოეტი ზურაბ მამულაშვილი

გაზეთ "ილორის" რედაქციას

აი, უკვე მე-100 ნომერიც გამოდის ამ დიდებულ გაზეთისა. მოუთმენლად ველი მას, ველი იმიტომ, რომ ამ "ვეითი პრესის" კაკაფონიაში, ყური მივივლო იმ მახვილს, იმ ტკივილს, იმ მწუხარებასა თუ უბედურებას, რა გვეჭირს დღეს, რაც ასე დაჭდობია ჩვენს სულს, ჩვენს ცნობიერებას, ჩვენს მენტალიტეტს.

ჩვენი ხალხი აშკარად ევთნაზიურ მდგომარეობაშია. მივსწრებით სიკვდილს, თუ ათასგვარი სიბინძურის ექსკიბიციონიზმით ვირთობთ თავს ტელევიზიითა და პრესით. მაგანს რომ ჰკითხო, რატომ უყურებთ ამ გამოსათყვანებელ გადაცემებს ან რატომ კითხულობთ ამ სისულელებსო, გიპასუხებთ: დროს ვკლავთ. რა და ამ მაგანმა არ უწყის, რომ ვინც კი გაიფიქრა დროის მოკლეა, დრომ თავად მოკლა იგი...

მართლაც და მართლაც ვინა ვართ, სადა ვართ და საით მივდივართ?

ორიოც სიტყვით მოგახსენებთ: ჩვენ იმ მატარებლის მგზავრებს ვგავართ, რომლებიც ბანქოს თამაშით ირთობენ თავს, როცა ეს მატარებელი უფსკრულისკენ მიეჩქანება.

თქვენი გაზეთი ის დედოზარია, რომელიც საგანგაშოდ არისხებს და ჭეკანსუნობამდე დასულ ინდიფერენტიზმიდან ყოველი ქართველის გამოყვანას რომ ღამობს...

ამბობენ - წერე და იკითხეო. არც ასეა საქმე. ათასობით თუ არა, ერთუელთა გამოფხიხლებაც რომ შეძლო, ესეც დიდი საქმეა. ახი ნომრით გამოფხიხლებული ერთუელთა - ასეულებად იქცევიან. ხვალ-ზეგ ეს ასეულები ათასულებად და ბოლოს და ბოლოს შეიძლება ამ კომპარული ზმანებიდან მთელი ქვეყანაც გამოფხიხდეს.

პატივისცემით,
ალექო გაბელია

იბარია თუ საქართველო?

შესანიშნავი პიროვნების, კულსა-ობერთა შთამომავლებიდან ერთ-ერთი უკანასკნელი მოპიკანის ჩაგუ ჩარვასიას (იბერ ბედიანი) მონათხრობის მიხედვით

“Многие народы мира исчезнут с лица земли, но останется иберия до второго пришествия Христа, и от нее спасение миру“ – ჰემნარიტად უთქვამს რუსული ეკლესიის მიერ წმინდანად შერაცხული სერაფიმე საროგელს, რომელიც იბერიის ღვთისმშობელი აღიარებულია. მაგრამ მანამდე, ეს სიტყვები ილაღადა ლავრენტი მურომელმა. თუმცა, ირკვევა, რომ საბედისწერო წინასწარმეტყველება წარმოითქვა ბევრად უფრო ადრე – მე-8 საუკუნეში, ვეროპელი თეოდოსიების მიერ.

წყალი ბიბლიაში ცოდნის სიმბოლოა. დღეს, როცა გლობალური დაბობა კატასტროფას უკადის დედამიწას, როცა პაერში ჟანგბადი ილევა და მსოფლიოს ორ მესამედს სასმელი წყალი არა აქვს, საქართველოში (იბერიაში) იმდენი მინერალური წყარო და სუფთა ჰაერი (დრმა ცოდნა), რომ მთელ მსოფლიოს ეყოფა.

დღეისათვის ჩვენს ქვეყანაში 2.500-მდე მინერალური წყაროა აღმოჩენილი. ღვთისმშობელი ჰემნარიტების შეცნობის შემდეგ წყაროების მახლობლად დასახლებული სახლების მშენებლობა დაიწყო. აქ ჩამოვლენ მთელი მსოფლიოდან, რათა ღვთისმშობელს თავიანთი მიაგონ, ილოცონ და სულიერად განიწმინდონ.

...და დაიწება გაბრწყინება იბერიისა, შემდგომ კი მთელი მსოფლიოსი.

უფალი ამბობს: **“პატარა ხალხი, რომელიც ჩემს სახელს დაირქმევს, იქიდან დაიწყება ჩემი გაბრწყინება”**.

ვინ არის ეს პატარა ხალხი? დღესაც კი მთელ მსოფლიოში ქართველებს **გეორგიელებს**, საქართველოს კი **გეორგიას** უწოდებენ. ქართულ ენაზე ამ სიტყვას უადრესად კეთილშობილური დატვირთვა აქვს. მარცვალი **“რგი”** – ნიშნავს **“ღარგავს”**, ქრისტე ამბობს: მე დამრგველი და მთესველი ვარ, რათა გავახარო. იგივე მნიშვნელობა აქვს სახელს **მარგალი** (მეგრული). ხოლო **“ქართველი”** ლაზურად გამართველს, დამშლელს ნიშნავს **“რთუნს”** (ქართველის ლაზური სახელია **“ქორთუ”**, ესე იგი **“გორთუ”** – გაყოს).

“ჯერ იყო სიტყვა, და სიტყვა იგი იყო ‘ღმრთი’ – გემოდგრაგვს ბიბლია.

იმ წყალს ნიშნავს, აქედან მოდის სიტყვა **იბანს**. იბერია არის წყლის (ცოდნის) ერი, საიდანაც გაცხადდება ღვთისმშობელი და გაგრძელდება მსოფლიოში. აკადემიკოს ანხორ შინაის ვერსიით კი **“იბერია”** ლაზური სიტყვაა. მას არცერთ ენაზე არ მოეძებნა ასხნა და ამ სიტყვის ლაზური წარმოშობა თუნდაც იმიტომაც სარწმუნო, რომ ამ ენაზე სიტყვა **“ბერი”** შეიღო ნიშნავს. სერიოზული მეცნიერები ასევე მიიხვედნენ, რომ იბერების ენა იყო კოლხური, რომელიც, როგორც ცნობილი მეცნიერები ვარაუდობენ, იგივე მეგრული ენაა. სწორედ ამას შეიძლება მიეწეროს ის მოვლენა, რომ სამეგრელოდან საკმაოდ შორს მდებარე აღმოსავლეთ საქართველოში მრავალი დასახლებული პუნქტისა თუ მდინარის სახელი მხოლოდ ლაზურ ენაზე იშორება (მაგალითად, **“ვეჯინი”**, რაც ლაზურ ენაზე **“არ გაიხედო”**-ს ნიშნავს, **“ჟინვალი”** – ზემოთ მიმაღალს, **“არავეგი”** – დაჯახებას, **“ჯუმათი”** – სამის და სხვა). ისიც ცნობილია, რომ კახელთა და ინგილოთა სასახუბრო ენაში უამრავ ლაზურ სიტყვას წააწყდება ადამიანი (თუნდაც **“სერობა”** და არა **“დამობა”**. **“სერი”** მეგრულ ლაზურ ენაზე ლამეს ნიშნავს, **“ხაშური”** – სულის ამოთქმას, **“ჟინვალი”** (ჟინვანი) კი ზემოთ მიმაღალს).

იგივე ბატონმა ანხორ შინაიმ 2000 წლის №2 ჟურნალ **“ისტორიულ ვერტიკალში”** გამოაქვეყნა წერილი **“ხომ არ დავარქვით ჩვენს ქვეყანას ძველი ისტორიული სახელი ‘იბერია’?”** ეს თვალსაზრისი თუნდაც იმიტომ არის გასათვალისწინებელი, რომ ჩვენს ქვეყანას დღეს **“საქართველოდ”** მსოფლიოში არაფერ არ მოიხსენიებს.

ურწმუნო ადამიანი მარტობაში მხოლოდ სიკვდილზე ფიქრობს, უთქვამს

ფილოსოფოსს. ალბათ იმიტომაც გვჭირს ყველა უბედურება ქართველებს, რომ ვერც ისტორიული სახელწოდება შევიხარჩუნეთ, ურწმუნობამაც დაგვიტოვა ხელი და მარტოდ-მარტო, ღვთის ანაბარად რომ ვართ დარჩენილნი, ამას უკანასკნელი ოცი წლის მოვლენებიც ცხადყოფენ, რა დროის განმავლობაშიც საქართველო, ჩვენი უაზრო და ქვეყნის მოღალატე ხელისუფლება **“წყალობით”**, შავრენის ტყავით შემოვავადნა ხელში.

ჩვენი უბედურების მიზეზად ჩვენვე უნდა მიგვანდეს უზომოდ მიაძიებული მიმდინარეობა, წრესგადასული ქართული გულჩვილობა, ტოლერანტობა, მუდამ სხვისთვის დახმარების ამოუწურავი და გულარხეინობა.

ქრისტე ამბობს: **“თქვენ ყველაფრის უფლება გაქვთ მონიჭებული, მაგრამ, უნდა იცოდეთ, რომ ყველაფერი არ არის სასარგებლო. ამიტომ, არაფერმა არ უნდა დაგიპყროთ თქვენ”**.

ერთადერთი, ვინც ქართველებისაგან მადლობას იმსახურებენ, ქართველი ებრაელები არიან, რომელნიც 26 საუკუნის მანძილზე კომპაქტურად ცხოვრობდნენ თბილისში, მცხეთაში, სურამში, სენაკში, ბანდაში, კულაში და სხვაგან, მაგრამ ხუმრობითაც კი არასოდეს დასცდნიათ, ეს მიწები ჩვენიაო. მათგან განსხვავებით, თურქებისაგან დევნილობაში მყოფი, ჩვენს მიერ შეფარებული, უმიწაყელი, დატვირთული და მშვიდ მწყურვალნი სომხები (რომლებსაც თავიანთმა თანამემამულეებმა კატეგორიული უარი უთხრეს ისტორიულ სამშობლოში დაბრუნებაზე და ამიტომაც მოაშურეს თავის გადასარჩენად საქართველოს) დღეს უტიფრად გვიმტკიცებენ, რომ ჯვარხეთი სომხების კეთილშობილება, რადგან მოსახლეობის მეტი წილი იქ სომხები იყო. ამასთან დაკავშირებით არ შეიძლება არ გავიხსენოთ დიდი რუსი მწერლის გრიბოედოვის შემოთქმა, რასაც იგი გამოთქვამს რუსეთის იმპერატორ ალექსანდრე პირველისადმი მიწერილ უსტარში: **“არამც და არამც თურქებიდან დევნილი სომხები რუსეთის მიწაზე კომპაქტურად არ ჩაასახლოთ, თორემ ოცი წლის შემდეგ იმის მტკიცებას დაიწყებენ, რომ ეს მიწები ჩვენიანია”**. ავი სიხმარივით აუხდათ რუსებს თავიანთი დიდი წინაპრის შეგონება – განა დღეს სწორედ რუსების მიერ გაზულქებული-გათამამებული სომხები არ ამტკიცებენ, რომ ადრე სომხების ტერიტორიები ვორონეჟში იყო გადაჭიმული, რამაც მოთმინება დააკარგინა თვით ყველაზე თავშეკავებულ რუსსაც კი. სწორედ ამის მიზეზი გახლდათ ის, რომ 2004 წელს სომხებს კრანსოღარის მხარეში ლამის კიდევ ერთი გენოციდი მოუწყვეს რუსებმა. და ეს მაშინ, როცა რუსეთის დღეს ერთადერთი დასაყრდენად ამიერკავკასიაში სომხეთი ჰყავს. მიუხედავად იმისა, რომ დღეს ესოდენ დაძაბულია ურთიერთობა რუსეთისა და საქართველოს ხელისუფლებებს შორის, რუსეთში მცხოვრები და მომუშავე ლამის ერთი მილიონი ქართველი არავის შეუწუხებია და მათთვის არავის მიუყენებია ელემენტარული შეურაცხყოფა მათი ეთნიკური მიკუთვნების გამო.

საქართველოს უბედურების ბოლო ეტაპი მაშინ დაიწყო, როცა ვიდაცის ბოროტმა ხელმა ჩვენი მრავალტანჯული სამშობლო გადაგვანთა და დე-ფაქტო მთელი “იბერიის” ნაცვლად სრულიად გაუგებარი სიტყვა **“საქართველო”** დაარქვა. ეს ამბავი 1905 წელს გამართულ საერო კრებაზე მომხდარა ქართველი სოციალ-დემოკრატებისა და მათი თავკაცის ნოე ჟორდანიას ხელმძღვანელობით. ეს რომ იღია ჭავჭავაძეს გაუგია, აღშოთებულია, მაგრამ ერთი იღია რას გახდებოდა დვარცოფად მოვარდნილი იმ შეჯ ჭირთან, რომელსაც სოციალ-დემოკრატები წარმოადგენდნენ. სწორედ ამ უბედურებას დაერთო მეორე დიდი უბედურება – ილიას მკვლელობა, რამაც დაულო კიდევ სათავე საქართველოს დაშლა-დანაკუწებას.

ილიას, თურმე, იმასაც კი საყვედურობდნენ, შენს მიერ დაარსებულ გაზეთს რატომ **“ივერია”** დაარქვია და არა **“იბერია”**. გაიხსენოთ, მე-19 საუკუნის 90-იან წლებში ილიამ გორელი ყმაწვილის იოსებ ჯულაშვილის ლექსი რომ გამოაქვეყნა, სადაც ერთ-ერთი სტრიქონი დაღაღებს: **“ილხინე ივერთ მხარეთ”**. როგორც ხედავთ, საქართველოზე აქ არაფერია ნათქვამი. მაშ ასე, 1905 წელს მოკვდა ჩვენი სამშობლოს ურდევობის დამადასტურებელი მცენარე **“იბერია”** და დაიბადა მისი ამორღეული მიმანიშნებელი სახელწოდება **“საქართველო”**, რომელიც მოგვიანებით, ბერძნული მიერ წირვადამოყვანილი სომხეთის ცეკას პირველი მდივნის ხანჯიანის ქალიშვილის, ელენე ბონერის მიერ შეგულისხმებულ მის მესამე თუ მეოთხე ქმარს, რეპტიონერ რუს პოლიტიკოსს, მასიური მოკვლელების იარაღის – წყალბადის ბომბის შემქმნელ სატანასთან წილნაერ ფიზიკოსს ანდრეი სახაროვს ათქმევინებს: **“საქართველო მცირე იმპერიაა და იგი უნდა დაიშალოს”**. განა სწორედ ასეთ ხალხზე არაა ნათქვამი: **“დაიწვა შენი სამართალი”**.

იგივე რუსეთს კარგად ახსოვს, რომ მოსკოვში, ნეკლინაიაზე მდებარეობდა **“ივერიის ჭიშკარი”**, ახლა რომ **“ბოლშაია გრუზინსკაიად”** და **“შალია გრუზინსკაიად”** არის გადანათვლილი. ასევე, რუსეთში მდებარეობს **“ივერიის ღვთისმშობლის მონასტერი”** (და არა **“საქართველოს მონასტერი”**), სადაც დახვებულა (ივერიის ღვთისმშობლის წმინდა ხატი” და არა **“საქართველოს”**). ამრიგად, ჩვენი სამშობლოსადმი სახელის გადარქმევით დაიბარხა იბერიის მრავალსაუკუნოვანი ისტორია. ალბათ სწორედ ამიტომ გვეუბნებოდა აფსუა სეპარატისტების ლიდერი, პროფესორი ისტორიკოსი ვლადისლავ არმინა ენის გამოყოფითა და ცინიკური ნიშნისმოკებით: **“აფსუებისგან განსხვავებით, ქართველებს, მხოლოდ 90 წლის ისტორია გააჩნიათ”** (სააკაშვილი და მისი გარემოცვა იმასაც კი ამტკიცებს, რომ საქართველოს ისტორია 2003 წლიდან – ხელისუფლებაში ჩვენი მოსვლის დღიდან იწყება).

ბიბლია ამბობს: **დასაწყისი დასასრულშიაო**. ჩვენც იმ საწყისებს უნდა დაუბრუნდეთ, როცა ყველგან იბერია იყო განლაგებული. აკადემიკოს ანხორ შინაის მტკიცებით, ძველი წელთაღრიცხვის IV-III ათასწლეულებში **“იბერები”** ყოფილან თითქმის მთელ ევროპაში, ხმელთაშუა ზღვის ქვეყნებში, პირენეის ნახევარკუნძულზე, ცენტრალურ ევროპაში, ინგლისში, ირლანდიაში და ასე შემდეგ. მართალია დაუდგენელია შედოინდნენ თუ არა ეს ქვეყნები **“იბერიის”** შემადგენლობაში, მაგრამ როგორც ავტორიტეტული მეცნიერები მიიჩნევენ, იბერების სამშობლო სწორედ კავკასიაა, საიდანაც განსოცავილდა მათი მიგრაცია მთელ ევროპაში. ამასვე ადასტურებს აკადემიკოსი კლიმენტი შელია თავის შესანიშნავ ნაშრომში **“კოლხეთი – ჩვენი სამყაროს კარიბჭე”**.

რუსები საკუთარ სახელმწიფოს **“შესამე რომს”** უწოდებდნენ და თვლიდნენ, რომ რაღაც პატარა **“იბერია”** არ შეიძლება იყოს მსოფლიოს გადამრჩენელი. ამიტომ უნდა გაქრეს იგი. რუსების რა მოგახსენოთ, მაგრამ ქართველმა სოციალ-დემოკრატებმა ეს **“დაჯალება”** ბრწყინვალედ შეასრულეს და **“იბერია”** მართლაც გააქრეს. ალბათ იმიტომაც, როცა წინასწარმეტყველ ვანგას ჰკითხეს საქართველოს შესახებ, მან უპასუხა, რომ მე საქართველოს ვერ ვხედავო.

ამრიგად, თუ რუსეთის ეკლესიის მიერ წმინდანად შერაცხული დიდი სერაფიმე საროგელის შთაგონებას დაკუბრუნდებით იმის თაობაზე, რომ **“განკითხვის ჟამს”** ცოდვილ მსოფლიოს მხოლოდ იბერია გადაარჩენია, სწორედ იმ იბერიაზეა საუბარი, რომელსაც 1918 წელს გამოუცვალეს სახელწოდება საქართველოს დაუძინებელი მტრებმა და ამ უკვდავ ბიბლიურ შთაგონებას რელიგიური და გეოპოლიტიკური საფუძველი გამოაცაღეს. ისაია წინასწარმეტყველი ამბობს: **“უმეცრებისათვის განადგურდება ჩემი ერი, როგორც შენ შეაქცევ ზურგი ცოდნას, ისევე შეაქცევ მე შენ ზურგს”**. ხოლო დანიელ

წინასწარმეტყველი ამბობს: **“მცოდნენი გაბრწყინდებიან”**.

გაზეთი **“ილორი”** სთავაზობს თავის მკითხველებსა და ავტორებს, რომ მომავალში ეცადონ სასაუბრო ლექსიკონიდან ამოიღონ სიტყვა **“საქართველო”** და გამოიყენონ მხოლოდ **“იბერია”**. ჩვენი აზრით, ამას აქვს არა მხოლოდ ტოპონიმური დატვირთვა, არამედ საკრალურ მნიშვნელობას იქნის და კიდევ ერთხელ გამოახელებს ჩვენსკენ დემოტოს, რომელმაც ლხინის მოყვარულ იბერიელებს უბოძა თავისთვის საბოსტნე დადანიული მართლაც საოცარი მიწა და შემდეგ არაერთხელ დაგვახსენებინა ეს მიწა-წყალი გადამთიეღ მოძალადეთა კლანტეხიდან. იქნებ ამის შემდეგ საქართველოს ხელისუფლებაც დაფიქრდეს იმაზე, რომ აუცილებელია ჩვენს სამშობლოს გადაერქვას სატანური ძალების მიერ შეთხზული სახელი და დაუბრუნდეს ის სახელწოდება, რომელიც საქუნეთა განმავლობაში იცნობდა მას და დღესაც იცნობს მთელი ცივილიზებული სამყარო!

მაშ ასე, გაზეთ **“ილორის”** დევიზი დღეიდან იქნება ის, რომ (რაც აისახა კიდევ მის პირველ გვერდზე) – **საქართველოს ეწოდოს თავისი პრეისტორიული სახელი – იბერია!**

თავარი რედაქტორი

“ილორის ძალა”

თუ ჩვენ **“ილორის”** ას ნომერს, როგორც რაოდენობას, შევადარებთ სხვა გაზეთების ნომერების რაოდენობას, ცხადია, უპირატესობა მათ დარჩებათ. მხედველობაში მაქვს ზოგიერთი ის გაზეთი, ყვითელ პრესას რომ ეძახიან და თავისუფალი პრესის კანონით გულმოდკემული მკითხველს თვალში ნაცარივით რომ აყრიან ჭორებს, მელოდრამებს, უცხოეთის მასობრივი კულტურის წარმომადგენელთა უზნეო ცხოვრების დეტალებს, ჩვენებური უნიჭო **“ცნობადი”** სახელების პიკანტურ თავგადასავლებს, სწრაფ მიეთმოვთ, რაც ფაქტობრივად ქართულ ტრადიციებზე, ცხოვრების წესზე, ეროვნულ ფასეულობებზე უარის თქმაა და რაც ეროვნულ ცნობიერებას ამღვრებს...

“ილორის” ძალა მის **“ნამდვილ სიტყვაშია”, “გულის სიტყვაშია”!**

ქრისტეანული თეოლოგით **“ნამდვილი სიტყვა”, “გულის სიტყვა”** ღვთისმშობლის სარკე და ხატი, ლოვოსის არტიკულაციაა.

“ილორის” თქმული გულის სიტყვა მკითხველს გულთან მიაქვს, რწმენას მატებს, მტრისა და მოყვრის შეცნობაში წაფავს, ჩვენი ერის ისტორიის იღუმალ შრებში ახედებს, ჯიშისა და ჯილავის სიყვარულს ასწავლის...

აი, ის ძალა, რაც გაზეთ **“ილორს”** ყვითელი პრესისაგან თვისობრივად რომ განასხვავებს.

მრავალჯამიერ **“ილორს”** და მის მრევლს!

თენგიზ კულაშვილი,
საქართველოს უზენაესი საბჭოს
დეპუტატი

ლაპრენტი ბერია — ქართული გენია

ბერია — XX საუკუნის საუკეთესო მენეჯერი

სერგეი კრემლიოვი

თარგმანი როლანდ ჯალაღანიანი

ამგვარ საკონფლიქტ სიტუაციებს კი ქმნიდნენ ის “ძველი კომუნისტები”, “ბერია და სტალინის ის მსხვერპლები”, რომელთაც დღეს ცხარე ცრემლით დასტორიან ლიბერალები და “დემოკრატები”. ქმნიდნენ მემარცხენეთა პოზიციების დაცვით. სერგო ქავთარაძე, მაგალითად, მეცნიერი პოლიტიკის მომხრე იყო. სიტუაცია იბაბებოდა “სტალინის რეჟიმის” დისკრედიტაციისათვისაც. თუ დავუჯერებთ, ვილდაც კი არა, არამედ ანტონოვი-ოვსენკოს (მისი დაჯერება კი შეიძლება), საქართველოს მაშინდელ ხელმძღვანელობას კარგად ახსოვდათ სოციალ-დემოკრატები და მათი ლიდერი ნოე ჟორდანიანი, რომელიც სტალინის “ბარბაროსს” უწოდებდა.

და “ალიარბული ბოლშევიკებიც” მისა ცხაკაია, ფილიპე მახარაძე, შალვა ელიავა, მაშია ორახელაშვილი, ანტონოვი-ოვსენკოს ახრით, სკეპტიკურად უცქერდნენ სტალინის ბელადობას. ცხაკაია, რომელიც 1950 წელს გარდაიცვალა 85 წლის ასაკში, 1930 წელს საქართველოში ისეთივე ფიგურა იყო, როგორც კალინინი საბჭოთა კავშირში. ფილიპე მახარაძე, რომელიც 1931 წელს მისა ცხაკაია შეცვალა ამიერკავკასიის ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტის თავმჯდომარის პოსტზე, 1942 წელს გარდაიცვალა.

ისინი ძველი ბოლშევიკების კოპორტას ეკუთვნოდნენ და ძველებურად “ან-მასხებდნენ”.

აი, 47 წლის (1930 წელს) საქართველოს სასკომსაბჭოს თავმჯდომარე შალვა ელია, რომელიც ყოფილი სამხედრო წარმომადგენელი გახლდათ შავ ზღვაზე და 49 წლის მაშია ორახელაშვილი, იმდენს არ “ანმასხებდნენ”, რამდენსაც მოქმედებდნენ. მაშინ ხომ მათი თანატოლი სტალინი, რომელიც 1930 წელს 51 წლის გახდა, ჯერ კიდევ არ იყო ბელადი, “ძველი რევოლუციონერის” ტროცისაგან განსხვავებით.

ეს აღმანიები უკვე უშლიდნენ ხელს საქართველოში სოციალიზმის განვითარების საქმეს, ამიტომ, “ბარბაროს” სტალინთან მათი კონფლიქტი გარდაუვალი იყო. ასევე გარდაუვალი იყო კონფლიქტი ბერიასთანაც.

ფრანგმა ისტორიკოსმა ჟოულ მიშლემ XIX საუკუნეში თქვა: “მგრძობიარე აღამიანებო, როცა ცრემლს ღვრით რევოლუციის საშინელებებზე, ორიოდ წვეთი ცრემლი იმ საშინელებისთვისაც გაიმეტეთ, რომელმაც რევოლუცია შეა”.

XXI საუკუნის დასაწყისში კი მე შემოიძლია ვთქვა: “უსინდისო ფალსიფიკატორებო, რომლებიც ნიანგის ცრემლებს ღვრით რეპრესიათა საშინელებებზე (მე ამას ირონიულად არ ვამბობ), რამდენიმე ცრემლი მიუძღვენით ათასნაირ სიბინძურებებს, პროვოკაციებს და ამბიციებს და მათ შემოქმედეთ”.

ამას ხომ აშკარად ჰქონდა ადგილი, ძვირფასო მკითხველო, პროვოკაციებსაც და ამბიციებსაც...

1930 წლის მარტში ბერია 31 წლის გახდა. ეს არ არის ქრისტეს ასაკი, მაგრამ...

ამბიციებითა და ეჭვით შეპყრობილი მდივანი, ორახელაშვილი და ელია, ძმები ოკუჯავებთან ერთად, ქმნიდნენ კონფლიქტურ სიტუაციებს, რომლის დალაგება და “ოპერატიული” შემოქმედებით ლიკვიდაცია შემდეგ უხდებოდა ბერიას. კონფლიქტი კი, როგორც წესი, არ იყო “მშვიდობიანი” და მისი მოგვარება ხდებოდა ხიშიანი ჯარისკაცებით, ბუნტის თავკაცთა ოზოლირებით, უბრალო გლეხების დაპატიმრებით, ბანდაჯგუფებების ლიკვიდაციით, ტყვიამფრქვევებით, შაშხანებით, ვახეებით, ხელყუმბარებით...

ეს კი სისხლია! აქეთურებისაც და იქეთურებისაც, მაგრამ მაინც სისხლი. ყველაფერი ეს კი, რა თქმა უნდა, მომქანცველი იყო.

ჩეკისტური ბრძოლის ფრონტზე ნამდვილი ჩეკისტი ხდება არა მხოლოდ მტრის ტყვიის მსხვერპლი, იგი ხშირად ეხვევა თავისი თანამოქალაქების ზიზღის ბურუსში, თუნდაც ეს თანამოქალაქები არ იყვნენ საქმეში ჩახედულები და მომავლის ჭკერების უნარით გამორჩეულინი.

კოლმეურნეობების თაობაზე რედენისა და ბერიას მოსკოვში გაგზავნილი წერილი 1930 წლის მარტში არის დათარიღებული. მისში კი ბერია უგზავნის წერილს ორჯონიკიძეს, რომლის ნაწევების ციტირება მე უკვე მოვახდინე და ამ სტრიქონებში ნათლად ახსნული ბერიას ფსიქოლოგიური მდგომარეობა. უსაბუთებდა რა ორჯონიკიძეს მის სასწავლებლად გაგზავნის აუცილებლობას, იგი წერდა:

“მე ფიქრობ, რომ ჩემი ამიერკავკასიიდან წასვლა კარგიც იქნება. ამიერკავკასიის პოლიტსამმართველოში მუშაობის ათი წლის განმავლობაში მე თავი მოვაბუხე არა მხოლოდ ანტისაბჭოთა და კონტრრევოლუციური ელემენტებს, არამედ ზოგიერთ ჩვენს ამხანაგსაც. აღბათ ბევრი ვინმე მივსაღმებ ჩემს აქედან წასვლას, რადგან უზომოდ შევაწუხე მათი ნაკლოვანებების მითითებით. მათ სურთ რომ ყველაფერი კარგად ჩანდეს, მე კი შევძობიან და ნაკლოვანებების მეტს ვერაფერს ვხედავ...”

მე მიკავშირებენ ყველა ბნელ ისტორიას, რაც კი ოდესმე მომხდარა ამიერკავკასიაში... ამხანაგთა ნაწილი მიიჩნევს, რომ ყველა მათი უბედურების მიზეზი მე ვარ და დამსმენადაც კი მოვლიან...”

როგორც ხედავთ, ამიერკავკასიაში ყველა სამუშაოს შემფასებელი გახლდათ მთავარი პოლიტსამმართველოს ახალგაზრდა რწმუნებული. ბერია კი მინდობილ სამსახურს ყოველთვის პირნათლად ასრულებდა.

არც სხვას აძლევდა საშველს.

ასეთები კი ხშირად არ უყვართ, როგორც სამუშაო საათებში, ასევე დასვენებისას, მით უმეტეს, საუფროსო კაბინეტებში. უფროსი ვაღდებულა შეწირვდა - საბჭოთა კავშირში სოციალიზმის მშენებლობასა და საბჭოთა მშრომელთა სოციალურ უზრუნველყოფაზე.

სწორედ ასეთი ლიდერი იყო ლენინი. სტალინიც... მენშევიკი მიხეილ დანის სიტყვებით რომ ვთქვათ, ლენინი მხოლოდ ერთ რამეზე ფიქრობდა - სოციალისტურ რევოლუციაზე. სტალინიც ერთ რამეზე ფიქრობდა - საბჭოთა კავშირში სოციალიზმის მშენებლობასა და საბჭოთა მშრომელთა სოციალურ უზრუნველყოფაზე.

მაგრამ, შევძლოთ კი ამის გაკეთება “ძველ პარტიულ ინტელიგენტებს”? განსაკუთრებით ტვილისში, იქ დავანებულა “თავდაზნაურული განწყობით”?

არა მგონია. და ბერიას განწყობაც, რომელიც ორ-

ჯონიკიძისადმი მიწერილ ბარათში გამოვლენდა, საესებით გასაგებია... მთავარია, რომ ამ “თავდაზნაურებს” მოწოდებს მით უმეტეს, რომ მთელ საბჭოთა კავშირში იწყება პირველი ხუთწლედის, იწყება გრანდიოზული სოციალისტური აღმშენებლობა.

აღმშენებლობა! ბერიასათვის ეს სიტყვა ყოველთვის მიმზიდველი იყო, იგი ხომ პროფესიით მშენებელი იყო! და წყურთა შენება... ამისათვის კი მას სურდა მიეღო ფუნდამენტური უმაღლესი განათლება.

ორჯონიკიძე ამ დროს პოლიტიბუროს წევრობის კანდიდატი იყო (მაღლე სრულფლებიანი წევრი გახდებოდა), ხელმძღვანელობდა საკავშირო კომპარტიის (ბ) ცენტრალურ საკონტროლო კომისიას, სსრკ მუშათა და გლეხთა ინსპექციის სახალხო კომისარო, სასკომსაბჭოს თავმჯდომარისა და შრომისა და თავდაცვის უმაღლესი საბჭოს თავმჯდომარის მოადგილე. 1930 წლის 10 ნოემბრიდან ხელმძღვანელობდა სახალხო მეურნეობის უმაღლეს საბჭოს.

ეს კი ლავრენტის საშუალებას აძლევდა, რომ სერგოსათვის შესაფერისი სამეურნეო თანამდებობა გამოეთხოვა (არ იცოდა მაშინ ლავრენტი, რომ ომის წლებში მას ასეთი თანამდებობები თავსაყრელად ექნებოდა).

მაგრამ ეპოქას მაშინ ბერია სჭირდებოდა არა სამეურნეო, არამედ ჩეკისტურ სამუშაოზე. და აი, ახლა მოვიყვან ნაწევრებს ჩემს მიერ მოხმობილი საკავშირო პოლიტსამმართველოს უფროსის მენჟინსკის №154/93 ბრძანებიდან, რომელიც დაიწერა 1931 წლის 30 მარტს:

“1931 წლის 30 მარტი. საიდუმლოდ. ქ. მოსკოვი

21 მარტს არსებობისა და გამართული ბრძოლის ათი წელი შეუსრულდა საქართველოს პოლიტსამმართველოს...”

ძნელია მის მიერ განვლილი გზა, მრავალი სახელოვანი მეომარი გამოვიდა მწყობრიდან, მაგრამ მიღწევებიც თვალსაჩინოა: განადგურებულია საქართველოს მენშევიკური პარტია, საბჭოთა კავშირში ერთ-ერთი ძლიერი და ორგანიზებული ანტისაბჭოთა ძალა, გამოვლენილი და გაუკენებულყოფილი უამრავი მათი აქტივისტი და 80.000 წევრიანი მენშევიკური პარტია, რომელსაც ინტერვენტთა და მეორე ინტერნაციონალის მძლეობი მხარდაჭერა გააჩნდა, უსუსურ აღამიანთა მცირე ჯგუფად გარდაიქმნა.

ასევე განადგურებულია თავის დროზე ძლიერი ბურჟუაზიული პარტიები - ნაციონალ-დემოკრატებისა და სოციალისტ-ფედერალისტების.

განადგურებულია ბანდიტიზმი...”

მთავარი პოლიტსამმართველოს კოლეგია კმაყოფილების გრძნობით აღნიშნავს, მთელი ეს ვეებერთელა სამუშაო ჩატარებული ადგილობრივი კადრებით, რომლებიც შრომისა და ბრძოლის პროცესში გამოიწონენ ამხანაგ ბერიას ხელმძღვანელობით, რომელიც ყოველთვის გონივრულად და განუმეორებელი ადლოს წყალობით წვევტდა ურთულეს პოლიტიკურ ამოცანებს... ამავე დროს, პირადი მაგალითით ადაფრთოვანებდა თანამშრომლებს და მუშურველად უზიარებდა მათ საკუთარ შედიარ გამოცდილებას, რაც კომუნისტური პარტიისა და ცენტრალური კომიტეტის ერთგულების სანიშნო მაგალითს წარმოედგენს...

საკავშირო პოლიტსამმართველოს თავმჯდომარე გ. მენჟინსკი”.

რა შეიძლება ითქვას ამაზე? ბერიას გაზაგების მსურველები ზოჯჯერ მიაინიშნებენ, რომ ფაქტიურად ეს ბრძანე-

ბა მოამზადა მენჟინსკის მოადგილე იავო-ლამ, რადგან თავმჯდომარე მაშინ ავად-მყოფობდა. მაგრამ მენჟინსკი, რომელიც 1934 წელს გარდაიცვალა, მაშინ შესანიშნავ “ინტელექტუალურ” ფორმაში იმყოფებოდა.

ასე რომ, მენჟინსკის თანამებრძოლ მენჟინსკის შეუმჩნეველი არ დარჩებოდა კარიერისტული მიდრეკილებები და სხვა “ზინბურ” ნიშან-თვისებები, თუ კი ბერიას ამგვარი რამ ექნებოდა.

რა, მენჟინსკი და სხვა ხელმძღვანელები იმდენად ბრძები იყვნენ, რომ ბერიაზე შემოსული ზღვა “მამხილებელი” მასალების თუნდაც ზედაპირული გადახედვით ვერ შეამჩნევდნენ მის მანიკურებებს, რომლის სიუხვეზეც ლაპარაკია 1991 წელს გამოცემულ “ანტიბერიასეულ” კრებულში?

“არა”, პასუხობენ “დემოკრატიული ისტორიკოსები” და “პუბლიცისტები” და ამტკიცებენ, რომ მენჟინსკისა და იავოლას დროინდელი პოლიტსამმართველოს მუშაობა, შემდეგ კი ეპოვის დროინდელი შინაგან საქმეთა სახალხო კომისარიატი საშინლად იყვნენ დაშინებული იმით, რომ “ჯალათ” ბერიას მფარველობდა უფრო დიდი “ჯალათი” სტალინი, და ამიტომაც აქებდნენ ბერიას.

მაშ ასე, ნაწარმოებში შემოდის ახალი თემა “სტალინი და ბერია”. ენახოთ სად და როდის შესვდა ერთმანეთს ეს ორი “ჯალათი”...

სტალინისა და კავანოვიჩის მიმოწერა

1931 წლის 5 აგვისტოს პოლიტიბუროს №2 დადგენილებით ბერია დაამტკიცეს საკავშირო პოლიტსამმართველოს კოლეგიის წევრად.

პოლიტიბუროს დადგენილება ეს ის აქტია, რომელიც სტალინის გვერდის ავლით არ იქმნებოდა, და მასში მოხსენიებული ყველა გვარი სტალინის ყურადღების ქვეშ იმყოფებოდა.

ამავე ყურადღების ქვეშ იმყოფებოდა ბერია, და, რა თქმა უნდა, 1931 წლის 5 აგვისტოდან. მაგრამ 30-იანი წლების დასაწყისამდე სტალინს არ შეიძლებოდა ჰქონოდა ბერიასადმი სამსახურეობრივი ან პირადი ნდობა.

20-იან წლებში სტალინი ისვენებდა სოჭის მიდამოებში (თუ შეიძლება დასვენება ვუწოდოთ მუშაობის შედარებით მშვიდ ტონს მოსკოვთან დაშორებით). ეს კი კრასნოდარის მხარეა, ჩრდილოეთ კავკასია, სადაც ქართველ ჩეკისტებს არაფერი ესაქმებოდათ.

და მხოლოდ მაშინ, როცა სტალინიმ დასასვენებლად აფხაზეთის ქალაქი გავრა აირჩია, ამიერკავკასიის პოლიტსამმართველოს უფროსი ვაღდებული იყო რომ ჩასულიყო საკავშირო კომპარტიის (ბ) ცენტრალური კომიტეტის გენერალური მდივნის დახვეწების ადგილზე.

და ჩადიოდა კიდევ.

და სტალინის ხედვის არეში იგი მოხედა არა მხოლოდ იმიტომ, რომ დღედაღამ მას არ შორდებოდა. სხვა შემთხვევაში სტალინი მას შეეკითხებოდა: “ამხანაგო ბერია, თქვენ აქ რას აკეთებთ? მე დამსახურებულად ვისვენებ, მაგრამ თქვენ?”. რუს ბელადს მახვილი თვალი და სიტყვა ჰქონდა, რისი დამადასტურებელი უამრავი ფაქტი გავაჩინა.

არა, ლავრენტი ბერიამ სტალინის ყურადღება მიიქცია თავისი კომპეტენტურობით, რომელიც განსაკუთრებით გამოჩნდა ამ მაძიების, მიხების, ბუღუებისა და შალვების ფონზე...

1931 წლის 17 აგვისტო...

არა, ჯერ მე ავიხსნით, თუ საიდან ვიცი რას აკეთებდა (უფრო სწორად, რას სწერდა) იმ დღეს სტალინი.

გვილოცონ მეგობრები!

გულოცავ „ილორის“ თანამშრომლებს და მის ავტორებს გაზეთის საიუბილეო მე-100 ნომრის გამოსვლას!

ამ გაზეთის სახით, პირველყოფილსა, საქართველოს ძირძველ კუთხეს – სამეგრელოს რეგიონის საიმედო მფარველი, ჭეშმარიტი გულშემატკივარი და დამცველი მოუვლინა.

ის რაც გაზეთ „ილორისათვის“ დამახასიათებელია, ეს არის პირუთენელი, უკომპრომისო და ობიექტური გაშუქება ჩვენს ქვეყანაში მიმდინარე მოვლენებისა; კვალიფიციური, მაღალი რანგის ავტორების მოხილვა და დაუნდობელი ბრძოლა საქართველოს გარე თუ შინაური მტრების წინააღმდეგ.

„ილორში“ მომუშავე ჟურნალისტებს ვუსურვებ კვლავაც ასეთი შემართებით, თავდაუხოვავად ემოდგინათ საქართველოს გადარჩენად, ეროვნული მუხტის გასაღვივებლად და ყველა სადად მოაზროვნე ადამიანის გასაერთიანებლად, რომელთათვისაც წმიდათა-წმიდა გრძობაა სამშობლოს სიყვარული და სიცოცხლეს არ დაიშურებენ მის დახმავად.

ილორის წმინდა გიორგის მაღლი გფარავდეთ აწ და მარადის! მორიდებულ საჩუქრად კი საკუთარ ექსპრომტს გიძღვნი:

მრავალჯერ!!!

ვინც ჩვენ ამ დღემდე რაც გვიყოფს, დაიკვივს მისი გამჩენი...

ან კიდევ რად უნდა ვიყოთ უცხოელების სარჩენი.

ისევე ჩვენ ბრალია, ვის ჩაუფარდით ხელშია?!

აწეპარდით, ჩვენი ვალია – სამშობლო განსაცდელშია!

„ილორი“ ჩვენთვის აღამი, მავანთვის დენტის კასრია, ჟურნალისტების კალამი

მახვილზე უფრო ბასრია! სიმართლეს გემოძვრავს მანდღედან –

ეს ხომ „ანი“ და „ბანია“ – ჭაჭია ალექსანდრე და როლანდი ჯალაღანია.

და არა მარტო ისინი... ყველას უღრმესი მადლობა!

არ გაფრთხოთ მტრების სისინი გაზეთ „ილორის“ „სარდლობას“.

დღეს არვის ეპატიება ნეიტრალურად დარჩენა;

ვინც იღვწით – ყველას დიდება სამშობლოს გადასარჩენად!

სულიერ სეტეშიელი, დამოუკიდებელი

ჟურნალისტი, საქართველოს ჟურნალისტთა ფედერაციის წევრი, გაზეთ

„ახალი ჰორიზონტისა“ და გამომცემლობა „ხელოვნების“ მთავარი რედაქტორის

მოადგილე.

წარმატებები მისურვება!

გილოცავთ ქართული ბეჭდვითი სიტყვის ერთ-ერთი ღირსეული წარმომადგენლის გაზეთ „ილორის“ მეასე ნომრის გამოსვლის ღირსშესანიშნავ მოვლენას!

არავისათვის საიდუმლოებას

არ წარმოადგენს ის, რომ ტოტალიტარული სულისკვეთებით გაუქმდნენ საქართველოს ხელისუფლებას მიძიე წენის ქვეშ აქვს მოქცეული თავისუფალი სიტყვა, რადგან მართლ სიტყვას გამოდევნებულ უშიშარი ჟურნალისტები ხელს უშლიან აშკარად არაქართული მენტალიტეტის მქონე მმართველთ საქართველოს პოლიტიკურად, ეკონომიკურად, რელიგიურად და სულიერად დანგრევაში. საქართველოსა და ქართველობის წმინდა „გრადის“ ერთ-ერთ მეცხოვრედ და ქართული ეროვნული სულის უშიშარ დამცველად სწორედ გაზეთი „ილორი“ მეგულის, რომლის ობიექტური აზრი მისაღები და მისასაღებელია სამშობლოს მოსიყვარულე ყველა გულწრფელი ადამიანისათვის.

დღეს, როცა საქართველო ობიექტური ინფორმაციის ვაკუუმი იმყოფება, როცა ხელისუფლება ყოველი საშუალებებით ცდილობს დაუმალოს ხალხს სიმართლეს და სხვა თემებზე გადაიტანოს მისი გულისთქმა, მეტად დიდი მნიშვნელობა ენიჭება „ილორის“ გვერდებზე გაშუქებულ საკითხებს, რომელიც მოიცავს საქართველოს პოლიტიკას, ეკონომიკას, რელიგიას, მორალს, ზნეობას, სოციალურ, ჯანმრთელობის და სხვა სფეროებს.

გამძლეობას და მომავალ შემოქმედებით წარმატებებს გისურვებთ, მეგობრებო!

პატივისცემით, ბეგლარ გოგოლაძე, პროფესორი

ტიერფასო მეგობრებო!

გაზეთ „ილორის“ რედაქციას გულოცავ მეასე – საიუბილეო ნომრის გამოსვლას, ვუსურვებ შემდგომშიც ისეთივე ერთგულებით ემსახუროს ქართულ ეროვნულ საქმეს, როგორც მისი დაარსების დღიდან ემსახურება!

ათი წელი გაზეთისთვის არ არის დიდი დრო, მაგრამ ამ ხნის განმავლობაში თქვენმა გაზეთმა პოპულარობა მოიპოვა. ეს პოპულარობა კი მთლიანად ეფუძვნება ისეთ ღირებულებებს, როგორცაა ჭეშმარიტება, ობიექტურობა, შეუპოვრობა და სამშობლოსადმი უსახვდრო სიყვარული.

მოგესხენებათ, როცა ადამიანი იბადება, მისი ძირითადი დანიშნულებაა ერისა და ქვეყნის სამსახური და არც ერთი იფიქრებს სამშობლოსათვის თავდადებულ შვილებს. და თუ ერმა არ დაგივიწყა, ესე იგი ცოცხალი ხარ, უკვდავი ხარ, და ბედნიერებაც ხომ ეს არის!

გაზეთი „ილორი“ აფხიზლებს ქართველობას და შეახსენებს, რომ საქართველოში, ისე როგორც წინათ, ახლაც არ კვდება ეროვნული სული, ჯერ კიდევ ფეთქავს ეროვნული ძარღვი და არასოდეს ჩაქრება ქართველთა კერიაზე ათასწლეულების წინ დანთებული კოცონი, ჯერ კიდევ შემოგვესმის შუა საუკუნეებიდან დავითის ომისათვის მოწოდება, კვლავაც გუგუნებს „ჩაქრულ“ და „სულიკო“, კვლავაც იზრდება „...აღგეთს ლეკები მგლისანი...“ და იღვსება ხმლები. ყოველივე ამის უარყოფელი, გარეშე თუ შინაური – საქართველოს დაუძინებელი მტერია, გაზეთქმეველი მოლაღატეა, რომელიც საქართველოს დამანგრეველის ფრთებს ქვეშაა მოკაღათებული და გამრიჟულ, მსუფე

ლუქმას მიირთმევს. მათთვის ეროვნული ინტერესი საკუთარ კუჭს მიდმა დგას, საკუთარი კეთილდღეობის გარდა არაფერი აღელვებთ...

სწორედ ასეთ ადამიანებს ატყდებათ თავს „ილორის“ რისხვა, გაზეთი დაუნდობლად ძირკვავს ამ სულიერ, ზნეობრივ, რელიგიურ და ეთნიკურ სარკველას, გზას უკაფავს ეროვნულ სულისკვეთებას, პატრიოტიზმს, ისეთ მარადიულ ღირებულებას, როგორცაა სამშობლოსათვის თავგანწირვა...

გისურვებთ, კვლავაც ამ შემართებით გველოთ სიმართლის, ობიექტურობის, ფარისეველთა მხილებისა და სამშობლოს სიყვარულისა და ერთგულების გზაზე. ძნელია ეს სავალი, მაგრამ იგი ქრისტეს გზა!

დემოტი იყო თქვენი და სრულიად საქართველოს მფარველი! **ვახტანგ მარტიაშვილი, მხატვარი**

გულოცავ გაზეთ „ილორს“ და მის შემოქმედებით კოლექტივს დაფუძნებულ მე-100 ნომრის გამოცემას.

100 ნომრის გამოცემა სწორედ იმ საიუბილეოა და მისი გამოსვლა, ვფიქრობ, ზეიმაღ უნდა ექცეს, როგორც გაზეთის და მის შემოქმედებით კოლექტივს, ასევე მკითხველთა ფართო წრეს.

„ილორი“ თავისი არსებობის მანძილზე დგას ქართველი ერის, საქართველოს მოსახლეობის, მათი კუთხვების ერთიანობის სადარჯლოზე. იგი იღვწის საქართველოს ერთიანობისა და დაკარგული ტერიტორიების დასაბრუნებლად.

სწორედ რომ მოღვაწეობა და დეაქლის გაღება საჭირო საზოგადოების და ქვეყნის გამოვლიანებისათვის.

მოღვაწეობა, საზოგადოებრივ თუ პოლიტიკურ საქმიანობაში, ქვეყნის საგარეო თუ შიდა პოლიტიკაში, არის მშვიდობიანი თანარსებობის ფუნდამენტი. სამწუხაროდ, პოლიტიკოსთა უმეტესობა, სწორედაც ბრძოლით იწყებს თავის საქმიანობას და ავიწყდებათ, რომ ღირსი, დახვეწილი პოლიტიკური მოღვაწეობა სიმშვიდის და მშვიდობიანი თანარსებობის გარანტიაა.

ნიშანდობლივია ისიც, რომ გაზეთის სახელწოდება, სწორედ იმ ილორის წმინდა გიორგის სახელობის ეკლესიას უკავშირდება, სადაც თითქმის ნახევარი საქართველოა მონათლული. ის ხომ კომუნისტების ეპოქაში ერთადერთი მოქმედი ეკლესია იყო დასავლეთ საქართველოში. დღეს კი იგი ამ ეტაპზე დაკარგული ტერიტორიების ფარგლებშია მოქცეული და სწორედ „ილორისთვის“ უპირატესი ტერიტორიული მთლიანობისათვის დეაქლის გაღება.

დაე, უფალი შეეწიოს მას ამ დიდ სამამულიშვილო საქმეში! **ზურაბ ქობალია ურნალიისტი**

ჩემს მეგობრებს, გაზეთ „ილორის“ შემოქმედით, ბატონებს როლანდ ჯალაღანისა და დავით ქობალიას გილოცავთ „ილორის“ მე-100 ნომრის დაბადებას!

რა დამავიწყებს თქვენი და თქვენი გაზეთის თანადგომას, როცა საგანგებო შეხვედრაზე, დაბნეული ვიდეო ზუგდიდის დამოუკიდებელი უნივერსიტეტის პროფესორ-მასწავლებლების წინაშე და გაუთავებელ მადლობებს ვისმენდი იმ მცირედი დახმარების გამო, რაც 1500 გერმანულენოვანი წიგნის ჩამოტანას მიეძღვნა.

მასხოვს, ჩემს სამადლობელ სიტყვაში, ვცადე ბოდიში მომიხადო მხოლოდ წიგნით დახმარების გამო...

დარბაზი შემომეხმინა – თქვენ სწორ მისამართზე ხართ მოსული, აქ წიგნის ფასის სწავლება არ დაგჭირდებათ!

მთელი დედამიწა მაქვს ფეხით მოვლილი. ვფიქრობ და არსად შემხვედრია – წიგნს მზითვეში ატანდნენ ქალიშვილს. მე იგი საქართველოში ვნახე – 800 წლის წინ დაწერილი წიგნია იგი – „ვეფხისტყაოსანი“

ჩემო ძვირფასო ქართველებო – გისურვებთ, მომავალ, საბოლოოდ თავისუფალ თაობებს, თავისუფალ საქართველოში „ვეფხისტყაოსანთან“ ერთად „ილორის“ ასი ნომერიც გაეტანებინოთ მზითვეში ქალიშვილებისთვის!

ლოქტორი ჰერბერტ ვიდენი, ლაიხლინგენი, გერმანია

გაზეთ „ილორის“ რედაქციას გულითადად გილოცავთ „ილორის“ მეასე ნომრის გამოსვლას.

საკრალური ციფრია-100, მეჯრეა, ახი წელიწადი იქნებით აგრე ბრძენი, თავისუფალი, უბატონო, კეთისულო „ილორს“ და გამბობ ჩემთვის: რა უნდა ეკეთებინათ ადამიანებს კარგი გაზეთის გარეშე, იმ გაზეთის გარეშე, რომელსაც შეუძლია ათიათასჯერ გაითხოვს ვინ ხარ შენ, საიდან მიდიხარ, სად ხარ, სად მიდიხარ, რას უტოვებ შენ მამულს, ქვეყანას, მოყვასს შენსას?

რა უნდა ქნას გონიერმა ეროვნულმა ხელისუფალმა პირში მოქმედი მამაცი გაზეთის გარეშე თუ ჭეშმარიტად შვილია თავისი ხალხისა, ქრისტეს მიერ უყვარს ქვეყანა და სახელმწიფო ქართული?

უამრავ სხვადავით მეც მიყვარს „ილორი“ იმისთვის, რომ მას ამ მარადიულ კითხვებზე აქვს ცალსახა პასუხი, თანაც თავისებური სიყვარულით, სიმწვავეთ, ზომიერებით, გამორჩეული გონიერებით.

მე კვირაში სამჯერ მარწმუნებთ თქვენ, გაზეთის შემქმნელებო და სულსწამდგმელებო, რომ არც ისე შორსაა ის დროც, როცა ხალხი, რიგითი მოკვდავი ქართველი იტყვის: „შეტად ძნელია იყო ქართველი, ობოლი ერის შვილი, და მაინც, ასე ხის ბედნიერება ქართველად გაჩენა

და ყოფნა პლანეტა დედამიწაზე, ისეთად ცხოვრება, ისეთად დარჩენა, ერთმანეთისთვის ისე ღამაზად თავის გაწირვა, მშობლიური სამანების ისე დაცვა მოვლა, როგორც ეს დღემდე მოახერხეს ჩვენმა წინაპრებმა“.

სატკივრის მეტი რა გვაქვს, მაგრამ გაუძღვით, უარესიც ყოფილა, გამოსწევით თქვენ;

იმაშიც ვგაიმედებო, რომ დადგება დრო, როცა ჩვენი ხელისუფალინც თომას ჯევერონამდე ამაღლებიან და იტყვიან: „შემომ დაეღვე არჩევანის წინაშე-მყავდეს ხელისუფლება გაზეთის გარეშე, ან მქონდეს გაზეთი ხელისუფლების გარეშე, მე მეორეს ავირჩევდი“.

და მაშინ გამოვლიანდებოთ ქვეყანა, მართალი სიტყვა და საღი აზრი დაისადგურებს ყველგან და ყველაფერში, იძლევა სიცრუე, დასრულდება ქიში და ხარბობა, დაშთება ჟამი ნგრევისა, დადგება ჟამი შენებისა.

მადლობა რომ ხართ, მადლობა ყველაფრისთვის!

და კიდევ მადლობა იშვიათი ინტელექტუალობისთვის, სწირად ბნელში ნათელის შემოტანისთვის; სიტყვა მაფია სახიზღარი რამ მეგონა მეც შორიდან, „ილორის“ ერთ-ერთმა ნომერმა კი თოვლი ამეხილა: „სიკვდილი საფრანგეთს, ამისისუნთც იტალია“. აი, რა ყოფილა თურმე მეცამეტე საუკუნის დამონებული იტალიის ეროვნული იდეალი სიცილიურ ენაზე.

რამდენი რამ გვაქვს ჩვენ, ყველას ერთად და ცალ-ცალკე საფიქრად, შესაცვლელი, დასადგენი, გასაკეთებელი, უკანმოსაბრუნებელი დავიწყებული და მიტკეპული!

მე კარგად მესმის თქვენი სხვა რამეც, წმინდა გიორგის ილორის ზარს დაარსებთ ხანდახან, რამეთუ ძველთაგან მოგვგამთ ზნედა და წესად: ზარი არასოდეს რეკავს სხვებისთვის, ის ყოველთვის რეკავს ჩემთვის, შენთვის, ყველასთვის!

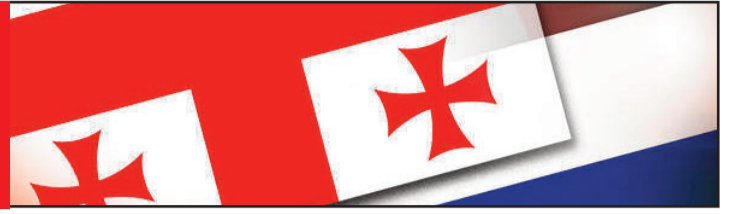
მჯერა, მწამს „ილორის“ მორიგი გამარჯვებების.

ულრმეხი პატივისცემით, რაფიელ გელანტია

ამის დაკარგვის, ან დაზიანების უფლება არც რუსსა აქვს და არც ქართველს!

(ნაწევრები ვასილ ველიჩკოს წიგნიდან "კავკასია")

1904 წელს, ამ წიგნის ავტორის ვასილ ველიჩკოს გარდაცვალების შემდეგ, მისი მოსწავლეების მიერ „კავკასიის“ წიგნად გამოცემა ძალზე ააფორიაქა მთელი პლანეტის სომხური მოსახლეობა. ინგლისში მცხოვრებმა სომეხმა დიდგვარმა გულბეკიანმა იმ დროისათვის ზღაპრული თანხა – ხუთი მილიონი ფუნტი სტერლინგი (დღევანდელი კურსით, დაახლოებით სამასი მილიონი დოლარი) – გადაიხადა, რათა ამ წიგნის მთელი ტირაჟი გაყიდვიდან ამოეღოთ და გაენადგურებინათ, მაგრამ, როგორც ხედავთ, ვერაფერს გახდა. თუმცა, სომეხმა ნაწილობრივ მაინც მიადრწიეს საწადელს, რადგან წინამდებარე წიგნი გახლავთ ვასილ ველიჩკოს მილიონი ნაშრომის პირველი ტომი, მეორე ტომი კი, საერთოდ აღარ გამოვლდა და, ჩვენი დიდი ძიების მიუხედავად, მაინც ვერ მოვახერხეთ მისი პოვნა. როგორც ჩანს, ამ ტომის ხელში ჩაგდება და განადგურება გარკვეული საზღაურის ფასად მაინც მოახერხეს სომეხებმა.

რომ იგი გამოყენებული იქნა ადგილობრივი ადამიანებისა და მათი ურთიერთობების დრმა ცოდნით...

პანისლამიზმი შეიძლება განვითარდეს მხოლოდ სახალხო სიღუბის და უკმაყოფილების ბაზაზე. მისი ზემოქმედება იმ ზომამდე არ განვითარებულა, როგორც ამას კავკასიელ ხელისუფალთა დასაფრთხობად ბერძენი სომეხები ინტრიგანები და მათი მხახურები, მაგრამ, ექსპერტთა, რომ პანისლამიზმის ანტიდოზი ნამდვილად დაიარება ამიერკავკასიაში, სადაც უკანასკნელ პერიოდში აშკარად შეინიშნება სუნიტებისა და შიტების ფრიალი და შანტაჟი. ურთიერთდაახლოება ამგვარი დაახლოება ხდება მხოლოდ ცხოვრების არახელსაყრელი პირობების გააღვივების შედეგად, როცა ჩაგრული ელემენტები ცდილობენ დაივიწყონ ძველი უთანხმოებები და უსიამოვნებანი და გაერთიანდნენ. მაგრამ, არ შეიძლება იმის მტკიცება, რომ პანისლამიზმი არსებობს იქ, როგორც ქიქრია, რადგან, ვითომ რასობრივი განსხვავება უფრო ძლიერია, ვიდრე ერთმორწმუნეობა. აღმოსავლეთის ისტორია ამის თავდები გახლავთ.

არ მოუვა; ისინი, მაგალითად, მერცხლის ბუდესავით მიაკრავენ ხოლმე პიტალო კლდეს ქვევით გაწყობილ მოედანს, დააყრიან მიწას და შემდეგ თოხით ამუშავენ ხოლმე ამ ჰაერში დაკიდებულ ბოსტანს.

ლაშქრობა მათ ისტორიულად აქვე გათავისებული, ნაწილობრივ – ბუნებრივ მიდრეკილებაა. თანამედროვეობის სხვადასხვა სახეობის პირობების გაველინით. დაღესტანი ითვლებოდა მიუწვდომელ არწივების ბუდედ, საიდანაც იოლი იყო ხალხების დარბევა და დაუსჯელად პარპაში. მეზობელ “სახელმწიფოებში” მტკიცე წესრიგის დევიდოტი ფართო გზას უხსნიდა დეკანოზობას, ხოლო მშვიდობიან სავაჭრო-სამრეწველო ურთიერთობების განვითარების პროცესების გზას უღობავდა, რის გამოც დაღესტნელთა უამრავი შესაძლებლობა და დიდი ნიჭი გამოუყენებელი რჩებოდა. მათი გამოყენება ახლაც არ ხდება სრულად, ჩვენი მხრიდან დაღესტნელი ხალხის კულტურულ განვითარებაზე ნაკლებად ქმედითი ზრუნვის გამო.

თუ გულბეკი ადამიანი სიმპათიით ეყვრობა აზერბაიჯანელ მუსულმანს, მაშინ დაღესტანის მოსახლეობა მეტი თანაგრძობის ღირსია. მათში ბევრია ჭეშმარიტად კეთილშობილური: სიმამაცე, პირობის შესრულება, იშვიათი პირდაპირობა. მრავალი ტომის წარმომადგენლები, მაგალითად, სამარცხვინო საქმედ მიიჩნევენ ზურგში სროლას და მათ აქვთ ანდაზა, რომ “მტერს თვალბეჭი უნდა ჩახედონ”. თვით ზედაპირული გაცნობითაც კი ვრწმუნდებით, რომ დაღესტნელები ღირსეული ხალხის, რა თქმა უნდა, არა ყველანი. არიან “ქურდული ხეობებიც”, ე.ი. ტომები, რომლებიც თვით დაღესტანშიც არ სარგებლობენ კარგი ავტორიტეტით. ერთხელ, დაღესტანის ყოფილ სამხედრო გუბერნატორს, აწ განსვენებულ თავად ნ.ს. ჭავჭავაძეს ცხოვრებაზე პეტერბურგული შეხედულების მქონე ახლობელი ესტუმრა. ამავე დროს, თავადთან სხვადასხვა საქმის გადასაწყვეტად მივიდნენ რამდენიმე “ხეობის” და საგვარეულო კავშირთა წარმომადგენლები; ერთ-ერთ მათგანს, ჩამოკონკილ პიროვნებას, მიუხედავად მათ მდგომარეობაში არსებული ვეებერთელა განსხვავებისა, თავადმა მოწიწებით ჩამოართვა ხელი, მეორეს კი, “ჩერკესკაში” გამოწვეული ქედმაღალ ჯივიტს ლახათიანი აღიყური უთავაზა. პეტერბურგელის გასაცივრად, ამ ორივე უცხოელს აშკარა შედეგი მოიტანა, იმიტომ,

ლებმაც დაღესტნელი ხალხისადმი თავისი არაკორექტული დამოკიდებულებით დაამუხრუჭეს მათი დაახლოება რუსეთის სახელმწიფოებრივ საწყისებთან.

სატიროა რასობრივი ფსიქოლოგიის ცოდნა. აღმოსავლეთში, საერთოდ, მხოლოდ ძალას ემორჩილებიან, მაგრამ, ზოგჯერ გაკრთება ხოლმე სხვა ელფერიც, რომლის იგნორირებას იმ შეცდომამდე მივყავართ, რაც ხელსაყრელი არ არის სახელმწიფო-სათვის და მძიმე უსამართლობად ექცევა ხოლმე ხალხს. სავსებით გასაგებია, მაგალითად ის, რომ სომეხი, რომლის წინაპრები საუკუნეთა განმავლობაში უცხოელი დესპოტების ყურმოჭრილი ყმები იყვნენ, მოითხოვს მკაცრ, სუსხიან კანონს, ყოველგვარი შელავთისა და კომპრომისი გარეშე; როგორც კი ამ უკანასკნელს დაუწევს, სომეხი ქედმაღლურად მბრძანებლობს იმ მონასხავით, რომელმაც მოატყუა ან სძლია თავის ბატონს: მას ისტორიულად ჯერ კიდევ არ ჩამოყალიბება თავისუფალი ადამიანის ექვემდებარება, მისი ფსოქო-ფიზიკური ორგანიზმი ჯერ კიდევ არ არის მზად საიმისოდ, რომ აღიქვას ზნეობრივ თანაცხოვრების უმაღლესი საწყისები. იგი ადამიანში უნდა აღიზარდოს პატიოსანი სიმკაცრით, აუცილებლად სიმკაცრით, იმიტომ, რომ იგი ადამიანისთვის გასაგებია. სულ სხვა საქმეა დაღესტანი. მისთვის, რა თქმა უნდა, ზედმეტი არ გახლავთ რუსული ძალის ცოდნა, რომელმაც იარაღი გამოგლიჯა ხელიდან და ბოლო მოუღო მის ველურ თავისუფლებას. მაგრამ, ამ თავისუფლებით გამოიზარდა ძლიერი და ზნეობრივი პიროვნება, რომელიც უფლებამოსილია მოითხოვოს ღირსების აღიარება და მშვიდობიანი მოქმედება ყოველ და უაზრო, ძალზე ხშირად მიღებული სასტიკი ზომების ნაცვლად.

განათლებაზე ზრუნვა, ასევე ზრუნვა კულტურული რეწვის განვითარებასა და მხატვრული დონის ამაღლებაზე – ყველაფერი ეს გასაგებია დაღესტნელისათვის და იგი ამას სათანადოდ დაფასებდა: ზოგიერთი სხვა მთიელისაგან განსხვავებით იგი არა მხოლოდ მტაცებელი ფრინველია, როგორადაც მას წარმოსახვენ ზედაპირული დამკვირვებლები, არამედ კულტურისადმი განსაკუთრებული მიდრეკილების მქონე ადამიანიც. მხედველობაში უნდა მივიღოთ ეკონომიკური პირობებიც. მოსახლეობა იზრდება, დაღესტანს კი პური ადრეც არ ჰყოფნიდა; მოსახლეობის მსყიდველუნარიანობა რომ შევინარჩუნოთ, უნდა შევინარჩუნოთ მეცხოველეობა, ე.ი. უზრუნველყოთ იგი კავკასიის სტეპებში ზამთრის საძოვრებით. როცა შვეინარჩუნოთ, უნდა შევინარჩუნოთ მეცხოველეობა, ე.ი. უზრუნველყოთ იგი კავკასიის სტეპებში ზამთრის საძოვრებით. როცა შვეინარჩუნოთ, უნდა შევინარჩუნოთ მეცხოველეობა, ე.ი. უზრუნველყოთ იგი კავკასიის სტეპებში ზამთრის საძოვრებით. როცა შვეინარჩუნოთ, უნდა შევინარჩუნოთ მეცხოველეობა, ე.ი. უზრუნველყოთ იგი კავკასიის სტეპებში ზამთრის საძოვრებით.

შეიძლება დაივიწყოთ, რომ იგი გამოყენებული იქნა ადგილობრივი ადამიანებისა და მათი ურთიერთობების დრმა ცოდნით...

დაღესტნელებს და სხვა მუსულმან მთიელებს შორის ის განსხვავებაა, რომ ეს უკანასკნელები მეწილად კულტურის დაბურცვას გრძობენ და ბატონობა მოაქვთ. ადამიანები – რაინდია, ინგუში – ქურდი, ჩეჩენი – პოლიტიკურად და ზნეობრივად არასაიმედო, ისევე როგორც ოსი. ამ წიგნის ფორმატი არ იძლევა იმის საშუალებას, რომ ყველა ტომის დაწვრილებითი დახასიათება წარმოვიდგინოთ. საქმარისა და ვიკრდოთ რამდენიმე განხილავთ.

16. დაღესტნელი მთიელები

შედარებით და მნიშვნელოვნად რთულია დაღესტნის საკითხი. იგი იმდენად რთულია, რომ მასზე დაწვრილებითი საუბრის უფლება მხოლოდ საქმეში ღრმად ჩახედულ სპეციალისტს აქვს. სხვადასხვა ენაზე მეტყველება, ცალკეულ თემთა გათიშულობა, მიურედიზმის მისტიკური საიდუმლოებები, მთიელ პატრიარქალურ რესპუბლიკათა მრავალსაუკუნოვანი წარსული, რომელსაც არ გააჩნია ისეთი ელემენტარული სახელმწიფოებრიობაც კი, როგორც იქნებოდა ამიერკავკასიის სახანო – ყველა ეს საწყისი საქმარ სიძნელეებს შობდა წარსულში, რუსეთის ხელისუფლებისათვის და, ამ მხრივ, მომავალიც არ იქნება გამოჩაქვნილი.

დაღესტნის მოსახლეობის შედარებით არცთუ შორეულ წარსულში ხანგრძლივი, დროდადრო არც თუ წარუმატებელი ბრძოლა რუსეთთან, დაიწყებული არ არის. ეს ბრძოლა პატივისცემის ღირსია, რადგან შეგნებულ აქვს თავისი საბრძოლო და კულტურული ძალა. დაღესტნის ღვაწი მოსახლეობა დიდ ნიჭს ავლენს სოფლის მეურნეობაში, ვაჭრობაში (განსაკუთრებით – კახი-კუმუხოელები) და გამოყენებით ხელოვნებაში; მათი კულტურული ნამუშევრები სახელგანთქულია მთელ წინა აზიაში. მიწაში ისინი იმდენად გააზრებულ შრომას აქსოვენ, რუს გლეხს აზრად რომ

დაღესტნელი მთიელები შედარებით და მნიშვნელოვნად რთულია დაღესტნის საკითხი. იგი იმდენად რთულია, რომ მასზე დაწვრილებითი საუბრის უფლება მხოლოდ საქმეში ღრმად ჩახედულ სპეციალისტს აქვს. სხვადასხვა ენაზე მეტყველება, ცალკეულ თემთა გათიშულობა, მიურედიზმის მისტიკური საიდუმლოებები, მთიელ პატრიარქალურ რესპუბლიკათა მრავალსაუკუნოვანი წარსული, რომელსაც არ გააჩნია ისეთი ელემენტარული სახელმწიფოებრიობაც კი, როგორც იქნებოდა ამიერკავკასიის სახანო – ყველა ეს საწყისი საქმარ სიძნელეებს შობდა წარსულში, რუსეთის ხელისუფლებისათვის და, ამ მხრივ, მომავალიც არ იქნება გამოჩაქვნილი.

დაღესტნის მოსახლეობის შედარებით არცთუ შორეულ წარსულში ხანგრძლივი, დროდადრო არც თუ წარუმატებელი ბრძოლა რუსეთთან, დაიწყებული არ არის. ეს ბრძოლა პატივისცემის ღირსია, რადგან შეგნებულ აქვს თავისი საბრძოლო და კულტურული ძალა. დაღესტნის ღვაწი მოსახლეობა დიდ ნიჭს ავლენს სოფლის მეურნეობაში, ვაჭრობაში (განსაკუთრებით – კახი-კუმუხოელები) და გამოყენებით ხელოვნებაში; მათი კულტურული ნამუშევრები სახელგანთქულია მთელ წინა აზიაში. მიწაში ისინი იმდენად გააზრებულ შრომას აქსოვენ, რუს გლეხს აზრად რომ

ეს ყველაფერი, ერთის შეხედვით, თითქოს თავისთავადია, მაგრამ მაინც მიწვევს ამის გამოკვრებას, იმიტომ, რომ ჩვენი ბიუროკრატია, განსაკუთრებით კი იმპერიის განაპირა მხარეებისა, დაკვირვებული შემგუბლობის უნარსა მოკლებული, არ გააჩნიათ ტრადიციებისადმი რეალური დამოკიდებულება და ისტორიულ გამოცდილებას არ აქცევენ სავალდებულო დაღესტნელებს, რომ დაღესტნელებს სხვადასხვა სომეხები და თვით ქართველებიც კი, რომლებიც ხანგრძლივი დროის განმავლობაში ზარდადებოდნენ დეკანოზისაგან.

ნათელია, რომ დაღესტანში ქართველების და სომეხების მაღალ თანამდებობებზე დანიშნვამ ძალზე გააღვივანა ადგილობრივი მოსახლეობა. აუცილებელია იმის აღნიშვნა, რომ რუსული სახელმწიფოებრივი საქმე რუსების ხელით უნდა გაკეთდეს, ადგილობრივი მოსახლეობის, საუკეთესო მკვიდრი ადამიანების ხელშეწყობით: საქართველოში – ქართველებით, ყარაბაღში – აზერბაიჯანელებით, დაღესტანში კი მხოლოდ დაღესტნელებით.

ისეთი განსაკუთრებული ნიჭის მქონე ადამიანმა, როგორც გახლდათ თავადი ნ.ს. ჭავჭავაძე, დაუშვათ, მოახერხა მოხევევა მთელი დაღესტანის ნდობა და პატივისცემა, რასაც ვერ ვიტყვით მის უამრავ ქვეშემდგომზე, რომ

დაღესტნელებს და სხვა მუსულმან მთიელებს შორის ის განსხვავებაა, რომ ეს უკანასკნელები მეწილად კულტურის დაბურცვას გრძობენ და ბატონობა მოაქვთ. ადამიანები – რაინდია, ინგუში – ქურდი, ჩეჩენი – პოლიტიკურად და ზნეობრივად არასაიმედო, ისევე როგორც ოსი. ამ წიგნის ფორმატი არ იძლევა იმის საშუალებას, რომ ყველა ტომის დაწვრილებითი დახასიათება წარმოვიდგინოთ. საქმარისა და ვიკრდოთ რამდენიმე განხილავთ.

დაღესტნელებს და სხვა მუსულმან მთიელებს შორის ის განსხვავებაა, რომ ეს უკანასკნელები მეწილად კულტურის დაბურცვას გრძობენ და ბატონობა მოაქვთ. ადამიანები – რაინდია, ინგუში – ქურდი, ჩეჩენი – პოლიტიკურად და ზნეობრივად არასაიმედო, ისევე როგორც ოსი. ამ წიგნის ფორმატი არ იძლევა იმის საშუალებას, რომ ყველა ტომის დაწვრილებითი დახასიათება წარმოვიდგინოთ. საქმარისა და ვიკრდოთ რამდენიმე განხილავთ.

ანაკლია და სამგურლოს სსპმ კურორტები

ისტორიკოსები ამტკიცებენ, რომ ამ ადგილმდებარეობის სახელწოდება „ანაკლია“ წარმოდგება სიტყვიდან „ანაკლია“, რაც მეგრულ დიალექტზე ჩანაკივლებ ადგილს ნიშნავს. მრავალი ჭირი გადახდომია თავს ზღვის ამ ულამაზეს სანაპიროს. ამ ადგილს შუა საუკუნეებში ხელმწიფე და სულმოკლე ოსმალი მოხალადების მიერ გატაცებული მრავალი ქართველი ბავშვისათვის გაუყოფელი ნაღვლიანად თვალის, რომელიც შექმდე თურქ მონათავატრის სტამბოლისა და კაიროს ბაზარზე მიჰყავდათ გასაყიდად. სწორედ ანაკლიაში დაიბრუნდა ხოლმე უკანასკნელად, კვილით, მეგრულ დახოცილი დედა ოსმალების მიერ გატაცებულ, მისი ოჯახისა და საქართველოსათვის სამუდამოდ დაკარგულ პირშოს, და სწორედ დღის მოთქმა დაერქვა სახელად ამ საბედისწერო ადგილს.

შესანიშნავი ლექსი უძღვნა ერის მოუშუშებელ იარად ქვეულ ამ ტრაგედიას ცნობილმა ქართველმა პოეტმა არჩილ ფირცხალავამ:

**სი სოულ ბატა, დედის შევივლება,
ზღვამ ჩახივია ტალღის დგაფუნით,
სი სოულ ბატა, ზღვა აბობოქრდა,
როგორც ჭაბუკი გემზე დაბშული.
ქართველია თუ მონღოლია,
მამულში სიანგაჯვად ამოჭრილი,
დედას ვიტირებდი ჯოდორია,
მკლავი რომ არ მიქონდეს გაყოფილი!**

წარსულს ჩაბარდა ის უმძიმესი დღეები, ისტორიის ქარბორბალამ გადახვეტა ოსმალი მოხალადები მრავალტანჯული ქართული მიწიდან და სამეგრელომ შეგები ამოიხუნტა...

გამშვენირდა და ღამის ედემის ბადად იქცა ერთ დროს დაჯაბებული, მაღარი-ის კერად ქვეული კოლხეთის დაბლობი...

ანაკლია დღეს ითვლება საქართველოს ერთ-ერთ ყველაზე ევექტურ შავიზღვისპირა კურორტად. ის ზუგდიდიდან 30 კილომეტრის მანძილზე მდებარეობს მდ. ენგურის შესართავთან, მის მარცხენა ნაპირზე. აქ ზღვიდან მუდამ ქრის ნიავი, რომელიც არბილებს სიცხეს. ანაკლიაში 10-12 კილომეტრის სიგრძის ფართო (50-80 მ) პლაჟია, რომლის ქვიშები ბავშვთა სახსრების დაავადებების უმეტესად სამკურნალო საშუალებაა. ნაპირიდან 100-150 მეტრის მანძილზე ზღვის სიღრმე არ აღემატება 1-1,5 მეტრს. ანაკლიის, როგორც სახელო კურორტის აქტუალობა კიდევ უფრო გაიზარდა მას შემდეგ, რაც ზუგდიდთან დაბაკავშირებულ გზაზე დაიგო ასფალტი, დაიდგა განათების ბოძები და კეთილმოეწყო. ამის წყალობით, ოცდაათი კილომეტრიან გზას, რომლის ავტომანქანით გადაადგილაც უზოზობის პირობებში თითქმის ორი საათზე მეტი დრო სჭირდება, ახლა სამგზავრო ავტობუსებიც კი ნახევარ საათში ფარავენ. ანაკლიის მნიშვნელობა კიდევ უფრო გაიზარდა მას შემდეგ, რაც აქ დამთავრდება ევროსტანდარტების აღჭურვილი თანამედროვე საზღვაო პორტის მშენებლობა, რომელიც უკვე მიმდინარეობს.

სამეგრელოში კიდევ ბევრი, თავისი თვისებებით მნიშვნელოვანი კურორტია. ასეთებია: სკური, ლუგვლა, ლებარდე, და სხვა. ბიას ბალნეოლოგიური კურორტი პატარა ქალაქ ხობიდან 6 კილომეტრში მდებარეობს. აქ მინერალური წყლის ორი წყაროა. ბიას წყლის აბაზანები სახსრების ქრონიკული და პერიფერიული ნერვიული სისტემის სამკურნალოდ გამოიყენება. ლუგვლა, მდებარეობს ჩხოროწყის მდამოკლებში, მდ. ხობისწლის ხეობის ზემოთ. მისი მინერალური წყალი კანის დაავადებების სამკურნალოდ გამოიყენება. წყლის დეპეტი 22.000 ლიტრამდეა. ლუგვლას წყალი მიეკუთვნება ქლორ-კალციუმიანი წყლების კატეგორიას. ის სასარგებლო რაოდენობით შეიცავს ბრომს და დასაშვები რაოდენობით იოდს, მაგნიუმს, ნატრიუმს და სხვა ელემენტს. ლუგვლას წყალს გაანჩია ისეთ დაავადებათა სამკურნალო თვისებები, როგორებიცაა ფილტვების, ლიმფური ჯირკვლების, ძვლების,

სახსრების, აგრეთვე სეროზული გარსების ტუბერკულოზი (ექსუდაციური და შშრალი პლევრეტი, პოლისეროტიზმი), ბრონქული ასთმა, თირკმლების ანთება და ა.შ. ამ წყალს ოდიტგანვე იყენებდნენ უმთავრესად კანის დაავადებათა სამკურნალოდ. ლებარდე მალაქთითანი კლიმატურ-ბალნეოლოგიური კურორტია კურსუს თემში, ქალაქ მარტვილიდან 55 კილომეტრში, ზღვის დონიდან საშუალოდ 1.700 მეტრის სიმაღლეზე მდინარე ტეხურის მარჯვენა შენაკადის, მდ. ლებარდის გაღმა-გამოდმა. ლებარდე და მის გარშემო მდებარე მთები დაფარულია ასწლოვანი წიწვიანი ტყეებით.

კურორტს ჩრდილოეთის ცივი ჰაერის მანქისგან მთავრეხილები იცავენ. ზღვის მხრიდან კი აქ იჭრება თბილი ჰაერის მასები. გარდა მაღალმთიანი ჰავისა, რომელიც მკურნალობენ სასუნთქ გზებს, კურორტ ლებარდეს მალაქ სამკურნალო თვისებებს მატებს მინერალური წყალი, რომლის დეპეტი დედაქალაქში 4.000 ლიტრია. ლებარდეს მინერალური წყალი ევექტურია მთრადი სისხლნაკლებობის, კუჭ-ნაწლავის, საშარდე მილის და ნივთიერებათა ცვლის დაავადებათა მკურნალობისას. მეზღვი ქალაქ სენაკთან, მდ. ცივის მარცხენა ნაპირზე მდებარე ბალნეოლოგიური კურორტია. თვით სიტყვა მეზღვიც მეგრულად მინერალურ წყალს ნიშნავს. მეზღვის წყლის აბაზანები სახსრების, ძვლების, კუნთების, აგრეთვე გულ-სისხლძარღვთა და პერიფერიული ნერვიული სისტემის დაავადებების, აგრეთვე გინეკოლოგიური ანთებითი და კანის ზოგიერთი დაავადების სამკურნალო თვისებებით ხასიათდება.

სქური ქალაქ წაღნეჯიხიდან 18 კილომეტრითაა დაშორებული. ის ზღვის დონიდან 450-500 მეტრის სიმაღლეზე მდებარეობს ამავე სახელწოდების მდინარის ნაპირზე. სქურის მინერალური წყალი, რომლის დეპეტი დედაქალაქში 300.000 ლიტრს შეადგენს გამოიყენება, როგორც სახმელად ისე საბაზანოდ. ის უმეტესად საშუალება კუჭის წვეთის მკურნალობის მატებისას, დაღებით შედეგების იძლევა კუჭ-ნაწლავის ქრონიკული დაავადებებისა და საშარდე მილის დაავადებების მკურნალობისას. სქურის მინერალური წყლის აბაზანები კი სახსრების, აგრეთვე კუნთებისა და პერიფერიული ნერვიული სისტემის დაავადებათა მკურნალობის შესანიშნავი საშუალებაა.

სამეგრელოს კურორტებს შორის განსაკუთრებული ადგილი უკავია ცივის ბალნეოლოგიურ კურორტს, რომელიც ევექტურია ქართველი სწავლულის იონა მეუნარგის მიერ აღმოჩენილ მაღლიან, ადგილობრივი ბუნების მიერ ბოძებულ, ღამის სასწაულმოქმედ სამკურნალო წყალს.

ცივი ზუგდიდიდან 10 კილომეტრზე, მდ. ჯუმის ორივე ნაპირზე მდებარეობს. აქ არსებული ორი ტიპის მინერალური წყლებიდან ერთი ძველთაგანვე გამოიყენებოდა სამკურნალო აბაზანების მისაღებად. მეორე, ახალიმკვლევები კი წარმოადგენს პიკეოთერმულ (ხეცხვად) წყალს (82,5). გარდა აღნიშნული წყაროებისა ცივიში, ურთის მთის კალთებზე არის აგრეთვე რამოდენიმე სხვა მინერალური წყალიც.

ე.წ. „სოლიანი წყალი“ „კუჭის წყალი“ და ცივი აბანი, სადაც ზაფხულში ტემპერატურა ცვლისეუხით +5, +6 გრადუსია. ცივის მთის ძველი წყლის მდამოკლებში, თითქმის ერთ პეტრარ ფართობზე 2-3 მეტრის სიღრმეზე არის კუპრისფერი მიწის ფენა, რომელსაც უძველესი დროიდან იყენებდნენ, როგორც სამკურნალო ტალახს. ცივის ცხელი წყლის აბაზანების მიღების შემდეგ ავადმყოფებს ეხსნებათ თავბრუსხვევა, ქოშინი; უმცირესობათ ან სულაც უჭრებათ გულის ფრიალი, ტკივლები გულის არეში, უმცირესობათ ანქარბული პულსი, უუმჯობესდება თვითშეგრძნება, გუნება-განწყობა, ეწყებათ ნორმალური, მშვიდი ძილი, შესამჩნევად უუმჯობესდება შრომისუნარიანობა. ამ აბაზანების მიღების შემდეგ ავადმყოფთა 40,6 პროცენტის მდგომარეობა მკვეთრად უმჯობესდება, 56,5 პროცენტისა საშუალოდ უმჯობესდება. ქალაქ ფოთის მდამოკლებში, იქ სადაც მი-

თის მიხედვით გადმოსხდნენ არგონავტები, არის კურორტი მალთაყვა, რომლის ქვიშაინი პლიაჟები კეთილმოქმედებენ ბავშვისა და მოზარდის ორგანიზმზე, ხელს უწყობენ სისხლის შემადგენლობის გამდიდრებას. ეს პლიაჟები მიზანშეწონილია ლიმფადენიტის, ბრონქიტის, ძვლისა და სახსრების ტუბერკულოზის, შშრალი პლევრეტი, რაქიტის და სხვა დაავადებათა მკურნალობისას. ამავე ქალაქის მახლობლად მდებარეობს შავიზღვისპირა კურორტი ყულავე, სადაც ბურდილიდან ამოდის ცხელი მინერალური წყალი, რომლის დედაქალაქში დეპეტი 650.000 ლიტრია. ამ წყლის აბაზანები გამოიყენება გულ-სისხლძარღვთა, გინეკოლოგიური ანთებითი დაავადებების და სხვა დაავადებათა მკურნალობისას. გარდა ზემოთ აღწერილი კურორტებისა სამეგრელოში არაერთი ჯერ აუთვისებული სამკურნალო ადგილიცაა. მაგალითად კურორტ ლებარდეს მდამოკლებში მდებარე სამკურნალო-პროფილაქტიკური ხასიათის კლიმატურ-ბუნეოლოგიური ობიექტები - დვირისთავი და კემლარ-კესა, აგრეთვე ჩეგოლას მინერალური წყლების 10-ზე მეტი წყარო, ნოქალაქების მინერალური წყლები, რომელსაც უძველესი დროიდან იყენებდნენ სახსრების, პერიფერიული ნერვებისა და კუნთების დაავადებათა სამკურნალოდ.

სამეგრელოს კარსტული მღვიმეები. სპელეოტურიზმის მოყვარულთ უმჯობესა გაუნდებოთ სურვილი გაეცნონ ცნობებს კარსტული მღვიმეების შესახებ, რომლებითაც ის ერთი უმდიდრესი კუთხეა საქართველოსი. აქ 70-ზე მეტი კარსტული მღვიმე, უფსკრული და ჭაა განთავსებული. მღვიმეთა მნიშვნელოვანი ნაწილი ულამაზესი სტალაქტიტებითა და სტალაგმიტებით, მიწისქვეშა ტბებითა და ჩანჩქერებითაა დამშვენებული. ამათგან განსაკუთრებით აღსანიშნავია: დემიშ ბეჩა - მდინარე მოროჟას მარცხენა კლდოვან ნაპირზე, მღვიმის ბოლოში პატარა ტბა; ყვირაშ ბეჩა - მღვიმე სოფელ ჩქვალერის მდამოკლებში, მდინარე მოროჟას აუზში; ფართო ინჭა - უფსკრული ყვირას მთის მასივში, სოფელ ჩქვალერთან, მდინარე მოროჟას ხეობაში, რომლის ფსკერზე იწყება ულამაზესი დარბაზები, რომელთაგან ბოლოში არის წარმტაცი სტალაქტიტები და კალციტის ნაღვენობები; ინჭაშ ბეჩა - მცირე ზომის (58 მეტრი) მღვიმე სოფ. მდამოკლებში, ჩქვალერის მდ. მოროჟას ხეობაში, რომლის დარბაზში ერთგან წყალი გადმოჰქუხს; ქოშ ბეჩა - 170 მეტრისა ერთ სიგრძის სოფ. მუხურის მი-

დამოკლებში (ჩხოროწყუ). მდინარე ხობისწყლის მარცხენა მხარეს. შეკრიანიშ ბეჩა - 70 მეტრის ჯამური სიგრძის მღვიმე, რომელშიც ექვსი დარბაზია მდებარეობს წიფურის ქვაბულში, მდინარე ოჩხამურის ხეობაში; მოთენიშ ბეჩა - მღვიმე ტაბაკელას ქედის დასავლეთ ფერდობზე, მდინარე აბაშის მარჯვენა ნაპირაზე, მღვიმის ჯამური სიგრძეა 75 მეტრი, არის სტალაქტიტები და სტალაგმიტები, გაედინება ნაკადული. ტობაშ ბეჩა - მღვიმე სოფ. ბაღის ჩრდილოეთით 5 კილომეტრში. სიგრძე 75 მ. მღვიმის ბოლოში, სადაც მისი სიმაღლე 30 მეტრს აღწევს არის 25 მეტრის სიმაღლის ულამაზესი ჩანჩქერი; ტობაშ მავია ბეჩა - მღვიმე იმავე სოფელ ბაღის ჩრდ. აღმოსავლეთით დაახლ. 4 კილომეტრში. მღვიმის ჯამური სიგრძე 1150 მეტრია. აქვს განშტოებებიც. არის ნეკისებური და ფორფიტისებური მომხიბველი სტალაქტიტები, სტალაგმიტები და მღვიმური სვეტები. აქ გაედინება მიწისქვეშა მდინარე. 850 მეტრის სიღრმეში არის 150 კვადრატული მეტრი ფართობის მქონე ტბა; ქორწყუშ ბეჩა - ორსართულიანი მღვიმე ასხის მთის კალთაზე, რომლის ჯამური სიგრძე 248 მეტრია. მდებარეობს სოფ. ბაღიდან დაახლოებით 4 კილომეტრში, მდინარე ქორწყუს ხეობაში. აქვს ღამაზი დარბაზები, რომლებიც დამშვენებულია სტალაქტიტებით, სტალაგმიტებით და დანალექი სვეტებით; წახხურიშ ბეჩა - მღვიმე წებელდის ქედის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილში მდებარეობს, მდინარე წახხურის ხეობაში, სოფელ ლესხულეს მდამოკლებში. მღვიმეში, რომლის ჯამური სიგრძე 70 მეტრია, არის საოცრად ღამაზი თირკმლისებური ნაღვენობები და სტალაქტიტები. ბოლო დარბაზში სიფონური ტბაა. სამეგრელოში, განსაკუთრებით სოფ. ბაღის მდამოკლებში არის კიდევ რამოდენიმე კარსტული მღვიმე.

ამრიგად, სამეგრელოს მხარის ბუნებრივი პირობები და რესურსები, ეჭვგარეშაა, გამოიწვევენ ტურიზმის სფეროში დასაქმებულ მსხვილ ინვესტიორთა დიდ ინტერესს. ამ ზონაში ტურიზმისა და დასახვენიველი ინდუსტრიის განვითარებას დიდად შეუწყობს ხელს ის გარემოებაც, რომ ზუგდიდში მიმდინარეობდა დიდი აეროპორტის მშენებლობა, რომელიც დროებით შეჩერებულია, მაგრამ აუცილებლად უნდა აღდგას და სათანადოდ აღჭურვის შემთხვევაში მაღალხარისხიანად მოემსახურება ადგილობრივ თუ საერთაშორისო რესებს.

ბატონებო!

გულითად გილოცავთ თქვენი გაზეთისათვის უარესად დირშესანიშნავ მოვლენას - მეცა ნორმის გამოცემის იუბილეს! უპირველესად, აღსანიშნავია ის, რომ გაზეთმა "ილორმა" საკმაოდ მოკლე ხანში მოიპოვა საქართველოს დირსებისა და მისი მდიდარი წარსულის დამცველის საპატიო სახელი.

ქართველ და უცხოელ მეცნიერთა მიერ ათწლეულების განმავლობაში ჩატარებული კვლევის შედეგები თვალნათლივ ამტკიცებენ, რომ მსოფლიო კულტურა და ცივილიზაცია სწორედ კოლხეთიდან იღებს სათავეს. ამის ერთდეროდ დასტურად თუნდაც რამდენიმე ათასი წლის წინ შექმნილი "ფესტოსის დისკო" კმარა, რომელიც მხოლოდ კოლხურ ენაზე გამოიშობა და მიანიშნებს, რომ მსოფლიო კულტურის აკვანი პირველად სწორედ ჩვენს სამშობლოში დაიწყო. სამწუხაროა, რომ ამ ფასდაუდებელი შრომის შედეგებს ეჭვის ქვეშ აყენებენ არა მხოლოდ გადამთიელები, არამედ ქართულ ქურქწამოსხმული, ქართველ ერს შეკედლებული არაშალდები, რომელთაც ჯერ კიდევ არ ეთმოობათ თავიანთი არაქართული ეთნიკური წარმომავლობა და ცინიზმის შსამის გამოყენებით ცდილობენ მსოფლიოს მოწინავე მეცნიერთა მტკიცებულებების გაბიაბრუებას უძველესი კოლხური ცივილიზაციისა და კულტურის შეურყეველი საფუძვლების თაობაზე.

მათ სინდისზე იყოს!

თუმცა, როგორ შეიძლება სინდისზე ელაპარაკო იმ ადამიანებს, რომელთაც ელემენტალური წარმოდგენაც კი არ გაანჩიათ ამ უმაღლეს ზნეობრივ კატეგორიაზე. იაპონელები ამბობენ: "გაუფრთხილდით წარსულს, მომავლის გულისათვის!"

სწორედ გაზეთი "ილორი" მეკულის იმ "გრაბლის" მცველად, რომელიც პირუთვნელად წარმოაჩენს ისტორიულ მასალებს, საკადრის პასუხს გასცემს უმდიდრესი ქართული კულტურისადმი ნიჰილისტურად განწყობილ ყველა არაკაცს, ობიექტურად და მიუკერძოებლად გააშუქებს ქართულ ეროვნულ ტრადიციებთან დაკავშირებულ საჭირობოტო საკითხებს და მომავალ თაობებში გაადვილებს იმ ტრადიციულ ეროვნულ-პატრიოტულ სულსკვეთებას, რამაც დღემდე მოიყვანა საქართველო და ქართველი ერი.

პატივისცემით,
გია კვაშილავა, პროფესორი.

მრავალი მოსალოცი მივიღეთ გაზეთის მეასე ნომრის გამოცემასთან დაკავშირებით, მაგრამ ყველაზე მეტად გაგვახარა გაზეთ „ილორის“ ნორჩი მეგობრების გამოხმაურებამ, რომლებმაც დააარსეს კლუბი ნორჩი „ილორელები“.

გოგონარდეს პოეზია – ბედნიერებაა, მაგრამ შენ თავად რომ სწერ ლექსებს – უბედნიერესი ადამიანი ხარ.

ვერიკო ქადარია ჯერ მხოლოდ ათი წლისაა, მაგრამ უკვე დაატანა პოეზიის ღვთაობა.

ცხოვრობს სენაკში, მომწერა სენაკის დაბოძებულ.

ბავშვის ფაქიზმა გულმა მტკივნეულად განიცადა მომხდარი და დანახული. მან ლექსში გადაიტანა განცდა, რომელსაც ვთავაზობთ „ილორის“ მკითხველებს.

ვესურვით პატარა ვერიკოს პოეზიის მწვერვალთა დალაშქვრა.

შიში ძირს!

ბრძოლა ღირს!
მიტაცება მიწა-წყლის, იმედით წინ!
დაიხვევ ვინ?
დამარცხდეს ის,
ვინც იწვევს ზიზღს,
ომები ძირს!

ქართველნო წინ!
მშიდობა ვის?
ჩვენ გვინდა ის.

* * *

ბევრი ქართველი ომში დაიჭრა, ბევრმა მიწა-წყალს შესწირა თავი, ბევრი ეცადეთ, რა არ იქნებოდა, არ დაგრჩენოდათ სახელი ავი, (მტერი მტერადვე გვიჩნება მუდამ) ჩვენ გავეუბლით, კიდევ გავეუბლებოთ, უფალს მივერდეთ, მას ვანდეთ თავი.

* * *

წვიმა
ველარ ვისხენებ ვერაფერს, უბრალოდ, ისე ვაწვიმდა, ვერ ვამბობ ახლა შენს სახელს, რომ დამისველდეს, არ მიხდა. ის მოგონებებს მისველებს, თვალზე მადგება ცრემლები, ავიტან, ავიტან ყველაფერს, არა, ბედს აღარ ვნებდები. ამ დილით ზეცას ავხედევ, და ამეშალა განცდები, უეჭველია, იწვიმებს, ამ წვიმას ვერც მე ავცდებო...

გილოცავთ!
მართლაც სასიხარულოა, რომ „ილორი“ ცოცხლობს და უკვე მეასე ნომრით ახარებს მადლიერ მკითხველს.

უპირველესად, მადლობა მინდა მოვახსენო ამ შესანიშნავი გაზეთის მესვეურებს, რომელთაც პატივი დამდეს და გამოაქვეყნეს ჩემი მოკრძალებული ბიოგრაფია და ლექსები!

ჩემი თაობის წარმომადგენლებმა არ იცინ რაიმეს ანემა და მუდმივი ძიების პროცესში მყოფნი არც თუ იშვიათად იცვლიან იდეალებს. მაგრამ, თამამად შემიძლია ვთქვა, რომ ჩვენი სიყვარული და გულთბილი დამოკიდებულება გაზეთ „ილორისადმი“ ნამდვილად უცვლელია. მე და ჩემი მეგობრები ჩვენს წრეს „ილორელებს“ ვუწოდებთ, რადგან ამ გაზეთის მართლაც ძალუქს ახალგაზრდების ერთ მუ-

შტად შეეკრა და მათში პატრიოტული სულისკვეთების გაღვივება.

კვლავაც გამარჯვების გზით გველოთ! პატივისცემით,

თქვენი გიო გობეჩია, 15 წლის, სუგდიდი.

გულსაც ჩემი მცირედი „ნაღვაწით“ ყველა ჩვენთაგანისათვის საყვარელ გაზეთ „ილორს“ მეასე ნომრის გამოსვლის ღირ-შესანიშნავ თარიღს!

პატივისცემით,

სალომე ჩხაპელია, 15 წლის.

„ამ ქვეყნად ერთი სანთელიც რომ ანათებდეს, წყვდიადი დაძლეულია“

მართლაც რომ – ამ ქვეყნად მხოლოდ ერთი სანთელიც რომ ანათებდეს, სატანის მიერ მოძალადებული წყვდიადი დაძლეულია. ამ ერთადერთი სანთლით ბოროტებს აჯობებს სიკეთე, და არ იქნება ყველას სულში ის ავი ძალა, რასაც ეშმა ჰქვია. ამისათვის საჭიროა გეწამდეს ღმრთის, გვიყვარდეს ყველა, ვინც ჩვენს გარშემოა, გავეფრთხილდეთ და პატივი ვცეთ ერთმანეთს.

...თუმცა, მოვახერხებთ კი ჩვენ ოდესმე იმ ავი სულების განდევნას ჩვენი სხეულებიდან, რომლებიც ათა და ბაბადან ადამიანშია დამკვიდრებულნი?

პასუხი მარტივია, მაგრამ ამ ღვთაური ზეშთაგონების აღსრულება რთულია. თუმცა, სიკეთის ქმნის დაუძალადე სურვილისა და მონღომების შემთხვევაში ადამიანს ღმრთის მიერ ზებუნებრივი ძალა ეძლევა, რაც მას ეხმარება სატანისაგან შექმნილი ყოველი დაბრკოლების გადალახვაში. ეჭვსგარეშე, თითოეულ ჩვენთაგანს გეჭირდება საკუთარი სულიდან და სხეულიდან ბოროტი სულის განდევნა, ავის კეთილი შეცვლა. თუმცა, ღმრთის გარდა არავინ იცის რა და როგორ მოხდება. სწორედ ღმრთის წყალობა გახლავთ ის, რომ კაცობრობის დასაბამიდან მუდამ კეთილი იმარჯვებს ბოროტზე და ვიდრე მზე ანათებს ადამიანთა ცოდვით დამიძებულ დედამიწას, უზენაესი ძალა ადამიანებს ობლად არ დააგდებს, და საბოლოოდ მაინც კეთილი იზვიმებს ბოროტზე გამარჯვებას!

მართალია ბოროტის დამარცხება არ გახლავთ იოლი საქმე, მაგრამ ყოველგვარ უკეთურსა და უწმინდურებასთან წინააღმდეგ დაუნდობელ ბრძოლაში ადამიანს ღმერთი მიუძღვის წინ და სწორედ ეს გვიწერავს გარდაუვალი გამარჯვების იმედს!

„ქალი“
„ქალი“ – რამდენი რამეა ამ სიტყვაში ნაკსოვილი.

„ქალი“ – ლამაზი, „ქალი“ – ტანადი, „ქალი“ – კალთამადლიერი დედა და კარგი მეგობარი შენს გვერდით.

„ქალი“ ძალზე თბილი, განცდამომადე-ბული და სიყვარულით აღსავსე არსებაა, მაგრამ, ამავდროულად, ზოგიერთი მათგანი შეიძლება იყოს არც თუ კეთილგან-წყობილი სხვა ადამიანების მიმართ. სა-ბედნიეროდ, ძალზე ხშირად ქალი კეთი-ლია და მეგობრული სულისკვეთებით აღ-სავსეა, მაგრამ არიან ეშმაკი და ავი საქ-მის მოხერხებულად მკეთებელი ქალებიც. ქალს კი ნამდვილად არ უხდება სიბო-როტე და შურისმაძიებლობა. თუმცა, ყვე-ლაფერი მასზე და მის გარემოცვაზე და-მოკიდებული, რადგან უმეტეს შემთხვევა-

ში, ქალს მასზე მოძალადებული სიძულვი-ლი და თავს დატყევილი უსამართლობა აბოროტებს. ამიტომ, ქალს ყველანი ისე ფრთხილად უნდა მოეპყრონ, როგორც ბროლის სიფრიფანა ჭურჭელს, რათა იგი ხელში არ ჩაატყდეს ვინმეს და ჭრილო-ბა არ მიაყენოს...

„ქალს“ მამაკაცი უნდა „უფრთხილდეს“ და „გაუფრთხილდეს“. თუ კარგად დაუკ-ვირდებით, ამ ორ სიტყვას ურთიერთსა-პირისპირო მნიშვნელობა აქვს. ქალის ეში-ნოდეს და თან სათუთად მოეპყრას, უკ-ვარდეს და გვერდში ედგას.

ქალს ყველაფერი შეუძლია. შეუძლია ძალიან დიდი ბოროტებაც კი ჩაიდინოს, თუ ეს საჭიროებამ მოითხოვა; და სიყვარულის გამო კი ყველაფერზეა წამსვლელი. მას შეუძლია უყვარდეს და ეს სიყვარული კე-თილად გამოიყენოს ან პირიქით – ბო-როტადაც კი...

მამაკაცი თუ დაბრმავდა და მის საქ-ციელს ახსნა არ მოეებნა, ამის მიზეზი აუ-ცილებლად ქალი იქნება. ქალი არ ბრმა-დება, პირიქით, იგი თავად აბრმავებს მა-მაკაცს. როცა საქმე ქალს ეხება, მაშინ ყვე-ლაფერი მხოლოდ მისი გადასაწყვეტია. თუ ქალი რამეს ჩაიფიქრებს, აუცილებლად შეასრულებს, რადაც არ უნდა დაუჯდეს. იმას მიიღებს, რისი სურვილიც აქვს. შეუ-ძლია ყველა შეიყვაროს და ყველას შე-აყვაროს თავი, ან პირიქით, ყველა შეიძუ-ლოს და ყველას გადაეძტეროს.

„ქალი“ ძალიან მწარეა და ძალიან ტყბილიც. მამაკაცმა კი უნდა აირჩიოს, რო-მელი ფერმინი სჭირდება მასში და რო-გორც მოექცევა ქალს, იმის შესაბამის შე-დგეს მიიღებს – ან უკიდუგანო სიყვარულს, ან სიძილეების ოკეანეს!

„ქალი“ – ვარდივით ლამაზია, მაგრამ ვარდსაც აქვს ეკალი და იგი მწარედ იხ-ვილებს. გატყენს გულს და თვითონაც ეტკინება, მაგრამ იმდენად თავშეკავებულია, რომ ყოველნაირად ეცდება არ შეიძ-ნისოს.

გაბოროტებული ქალი გველივით იგე-სდება. „ქალი“ მუდამ გამარჯვებულია. ქალთან შედარებით დიდი ფიზიკური ძა-ლის მიუხედავად მამაკაცი ქალს ვერა-ფრით აჯობებს, იმიტომ, რომ ქალი უფრო გამჭრიახი და რაციონალურია.

„მამაკაცი-ქალი“ შეიძლება იყოს ძა-ლიან ნაზი, მაგრამ იგი მაინც ძალიან უხე-ში არსებაა და ნორმალურ ადამიანში მხო-ლოდ ზიზღს იწვევს, ისევე, როგორც „ქალი-მამაკაცი“.

დედამიწაზე სქესთა ბალანსი ღმრთის მიერაა დადგენილი და ადამიანს მისი ხე-ლოვნურად შეცვლის მორალური და ხნეობრივი უფლება არ აქვს.

ამიტომ, გაუმარჯოს ქალს, როგორც სა-მეაროს სრულყოფილ მშვენიერებას და ვუ-სურვოთ, რომ მას მუდამ ჭეშმარიტი მა-მაკაცი ედგას გვერდით!

მარიტა კობახიძე, 6 წლის

მე წელს პირველად მივიღე სკოლა-ში და ბუნებრივია, გაზეთის წაკითხვა არ შემიძლია, მაგრამ მშობლებისაგან ვიცი, რომ „ილორი“ ძალიან კარგი გაზეთია და იგი თავდადებით ემსახურება საქართვე-ლოსა და მის ხალხს.

ძალიან დიდი სურვილი მაქვს მალე გაგხედ დიდი, რათა მეც დავეწერო საინ-ტერესო სტატიები გაზეთ „ილორისათვის“!

როლიკო ჯალაღანია, მოსწავლე

მე „ილორს“ ბაბუს გაზეთს ვეძახი, იმი-ტომ, რომ მას როლანდი ბაბუ და მისი მე-გობრები აკეთებენ. სკოლაში წავიდევ რამ-დენიმე გაზეთი და ჩემს კლასელებს ძა-ლიან მოეწონათ. ჩვენ, მართალია, ჯერ პა-ტარები ვართ, მაგრამ უკვე ვიცით, რომ სამ-შობლოსა და ხალხის სიყვარული კარგია, ომი კი ცუდი, რადგან ომში ახალგაზრდები იღუპებიან. ამიტომ, ცუდია ის ხალხი, ვი-საც ომის დაწყება უყვართ. ვიცით, რომ ასეთი ცუდი ბიძები არც გაზეთ „ილორს“ უყვარს. ამიტომ გვინდა, რომ ეს გაზეთი ყოველთვის გამოდოდეს და ბავშვები-სთვისაც ბეჭდავდეს სახალისო სტა-ტიებს...

ნიკუშა კობახია, 6 წლის

ჩვენ საბუნებრივად გვცხოვრობთ, ჩემი მა-მიკო ქართველია, ჩემი დედიკო კი ბერძე-ნი, მაგრამ საქართველოშია დაბადებული და გაზრდილი და ძალიან უყვარს სა-ქართველო. ჩვენ, იშვიათად, მაგრამ მაინც ჩამოგვდის გაზეთი „ილორი“ და როცა ჩემი მშობლები მას წაკითხავენ, თვალე-ბი უცრემლიანდებთ ხოლმე, ალბათ იმი-ტომ, რომ მშობლიური ადგილები ენა-ტრებათ. მე სულ რამდენჯერმე ვარ სა-ქართველოში ნამყოფი, მაგრამ ძალიან მიყ-ვარს ეს ქვეყანა, რადგან იქ ძალიან კარ-გი და გულთბილი ბავშვები არიან.

გთხოვთ, ყოველთვის გამოგვიგზავნოთ გაზეთი „ილორი“, რათა ჩვენმა ოჯახმა იცოდეს, თუ რა ხდება საქართველოში!

სამეგრელო და სვანეთი

ამ წიგნის ავტორის, კორნელი ბოროზდინის სამსახურებრივი კარიერა კავკასიაში დაიწყო. იგი ჯერ მთავარმართებლის კანცელარიაში მუშაობდა, შემდეგ კი (1854 წელს) სამეგრელოს დედოფალთან მიაგლინეს მიწურ-მოწურის საწარმოებლად და მისი შედეგების აღმზრდელად. 1858 წელს დაინიშნა სენაკის ოლქის უფროსად, სადაც 1867 წლამდე იმსახურა. სწორედ აქ გაეცნო იგი სამეგრელოს მოსახლეობის ყოფას, რომელიც საინტერესოდ აღწერა თავის წიგნში. ბოროზდინის მოგონებებში საკმაოდ ვრცლად არის გადმოცემული ოსმალების ჯარების მიერ სამეგრელოს აწიოკება, რომელიც შემდეგ რუსმა ჯარისკაცებმა აღაგმეს.

კორნელი ბოროზდინი

– იცით, რა გითხრათ გენერალო, – უთქვამს მიხეილს, – რუსეთში მე მხოლოდ ორი კაცი შემხვედრია და ჩემს დღეში არ დამავიწყდება: ესენი იყვნენ იმპერატორი ნიკოლოზი და მიტროპოლიტი ფილარეტი. იმ ბაასის შემდეგ, რომელითაც გამაბედნიერა იმპერატორმა, დიდსხანს ვერ მოვსულიყავ გონს იმ აღტაცებისგან, ჩემი არსება რომ მოიცვა. ჩემს გონებას თავის დღეში ვერ წარმოვადგინა ის დიდებულება, რომელიც განსახიერებელი იყო მის პიროვნებაში; მის ოთახიდან რომ გამოვხდებდი, მე შევიგებინა, რომ ჭია ვიყავ. ქვეწარმავალი იმ ადამიანის წინაშე და ჩემთვის მით უფრო სამამოლო იყო მისი შეგნება, რომ მასა და ჩემს შორის სდგას მთელი რიგი ადამიანებისა, რომელთადაც მე ხიხინია და სიმულევილის მეტს არას ვგრძნობ. ამას შემდეგ ესენი უარესად შემძულდა. დიდი შთაბეჭდილება მოახდინა ჩემზე ფილარეტმაც: რო მიუყრებდა, მის თვალების სიძლიერეს ვეღარ ვუძღვებდი, ასე მეგონა, ჩემს სულში ყველა დაფარულ საიდუმლოებას კითხულობს-მეთქი. ასეთი შეხედვის ძალა მხოლოდ ჭეშმარიტ მღვდელმთავრის განსაკუთრებული ნიჭია; ამ ადამიანის წინაშე ვიგრძენი, რომ ფრიად უსუსური და საკნინე ვიყავი. მეტი არარა. დიახ, ასეთი ადამიანები, ჩემის აზრით, საუკუნობით იბადებიან. რუსეთი ბედნიერია და უნდა ამჟამად კიდევცა, რომ ასეთი დიდი შეილება ჰყავდა. კოლუბიაკინის აზრით, მიხეილმა ეს თავისი შთაბეჭდილება მას გადასცა პირუთვნელ აღტაცებით და გულწრფელად, ისე რომ ნათლად სჩანდა, რომ ამ აღტაცებული იდეალები მისთვის არც ისე უცხო ყოფილა, იმ დროს როცა მისი ცხოვრება ისე მოეწყო, რომ მთელისთვის არსებით ჩაეფლო გამაბეჭებულ და გამძვინვარებულ ბრძოლაში მხოლოდ თავის პირად, სრულებით არამადღებულ ინტერესებისათვის. მისი სიმულევილი, მაგალითად, დავით დადიანის მიმართ, სრულებით მტაცებელი ხასიათისა იყო; მიხეილს დავით დადიანი არამც თუ მის დიდ მოცილედ მიანდა ქონებრივ საკითხში, არამედ მტრად მიანდა იგი აგრეთვე იმისთვისაც, რომ იგი, დავითი, ყოველ ეჭვის გარეშე ერთგული იყო რუსის მთავრობისა. “იცი, რა არის რუსი, – უთხრა ერთხელ მიხეილმა დავითს: – ტილია, ფეხზე რომ დაისვამ, უგველაღ თავზე აგაცივდება; შენ კი ელაქუცები და სცილები აამოხლომე ამ ტილს”. მიხეილი ხაზგასმული სიბოროტით ეკიდებოდა აგრეთვე დედოფალ ეკატერინეს, მას ყოველთვის ზიზღითა და დაცინვით ისვენებდა იმისთვისაც, რომ საერთოდ ქალები

ყველა ეჯავრებოდა. 3 აი, სწორედ ასეთ თვალსაზრისით როგორც თავის ხასიათით, ისე თავის მდგომარეობით პიროვნებათა შორის, რომელთაც ერთმანეთი ეჯავრებოდათ, მოექცა უმნიშვნელო სვანეთის მთავარი დადემეხლიანი, წერა-კითხვის ნახევრად მცოდნე, რუსულის თითქმის უცოდინარი და თავის აგრეთვე შედარებით მინიატურულ ინტერესებს გადაყოლილი. რა თქმა უნდა, რაც უნდა დიდი ენერჯია გამოეჩინა თავის ძლიერ მუშობლების წინააღმდეგ, მხოლოდ და მხოლოდ წავებით უნდა გათავგებულყოფილი მისი საქმე. რომ მოვდივარ იქნებ ვიდეო, ალექსანდრეს, რომელიც კარგად სწავლობდა ნიუგელორდის პოლკში, ოფიცრობა მისცეს. ისიც ჩამოვიდა სვანეთში და უფროს ძმას მხარში ამოუდგა სამთავროს საქმეების წყევანაში. ცხოვრებამ დაარწმუნა, რომ მოსახლურ მთავრებთან ცარიელი ლაპარაკით საბალახოს საქმე არ გადასწყდებოდა, ამიტომ მძებმა სთხოვეს მეფისნაცვალს ჩარეულიყო მათ საქმეში და საბოლოოდაც იმასვე გადაეწყვიტნა საქმე. მათის თხოვნის გამო გამოგზავნილი იყო ცალკე კომისია პოლკის უფროსის გრაფ გალატერის თავმჯდომარეობით. ჩვენში იმავე დროსვე შემოღებულია საქმეთა გადაწყვეტა კომისიების საშუალებით. მაგრამ კომისიის საშუალებით საქმის მოგვარება – დროებითია, იარაღ მხოლოდ ზევიდან მხოლოდ, სავსებით კი ვერა ჰკურნავს, და საერთო ასეთს კომისიას შედეგად სხვა არაფერი მოჰყვება, თინიერ ტყუილ-უბრალო დროს ჰკარგვისა, მოხელეების ჯამაგირებისა და მათს საგზაოდ ხარჯების გაწვეისა. იგივე დღე დაადგა გალატერის კომისიასაც. თვით გრაფი ერთი იმათგანი იყო, ვისაც **porto-franco**-ს (ნიშნავს უცხოეთიდან უბაჟოდ საქონლის შემოტანას) ეძახდნენ, ე.ი. ვინც ვორონცოვის მიერ მოყვანილნი იყვნენ ოდესიდან, სადაც მაშინ **porto-franco** უხვად იყო; ესენი ხამად იყვნენ კავკასიაში, აქაურობისა არაფერი გაეგებოდათ, და როცა რომელსამე საქმის გაკეთება სწავლათ, ჯერ დიდსხანს უნდა ეტრიალებინათ ხელში, ხან საიდან მიუდგებოდნენ, ხან საიდან. ერთ-ორ წელიწადს გალატერი ცოდვილობდა, სანამ თავის მოსხვენებას მტაბის უფროსს კოცეპუს წარუდგენდა; კოცეპუსმა კარგა ხანს გააჩერა და, ბოლოს, გადასწავილა, რომ სამეგრელოს მთავარმა, დავითმა, კონსტანტინე დადემეხლიანს საბალახოსათვის ფულად უნდა გადაუხადოსო, ხოლო გადასახდელ

ფულის როდენობა სამედიატორს სასამართლომ დაადგინოსო. მაშასადამე, ამ საქმის დასასრული კი არ იყო, არამედ აქ იყო დასაწყისი ახალი საქმისა, სახელდობს საქმის იყო, რომ მთავრებს მედიატორები აერჩიათ სამედიატორს სასამართლოსათვის. ერთმა ალაჰმა უწყობდა, როდის მოგვარდნენ ამას, ალბათ განგებ გააჭიანურდნენ მედიატორების არჩევას, ამიტომ რომ კონსტანტინეს ანგარიშით დავითს ცოტა-მეტა კი არ ემართა, არამედ მაშინდელი დროისათვის კარგა დიდი თანხა – შვიდასი თუმანი!

მთელის წლებს განმავლობაში ჭიანურდებოდა ეს საქმე; ამასობაში მოუსწრო ყირიმის ომაც; კავკასიაში ყველაფერი ამიერ-დაირია, და ისეთი საქმე, როგორც საბალახო იყო, აბა ვის მოაგონებოდა; მალე თოფიც გავარდა. 1855 წლის ზამთარში, როცა დედოფალი ეკატერინე, მისი შეილები და დაინინო გრიბოედოვისა ქვაშორში ცხოვრობდნენ, გურულთა რაზმის ბანაკის ახლო, მასთან მივიდნენ კონსტანტინე დადემეხლიანი და მისი ძმა, უკვე ნიუგელორდის დრაგუნთა პოლკის მტაბს-კაპიტანი. იმათის მოხელის მიხეილი ისევ საბალახო იყო. სრულებით არაფერი სცოდნო, რა მოხდებოდა ამ დროს ქვიშხორში, და სწორედ რომ უდროოდ დროს მოხვალა შეექმნათ. ეკატერინეს სწორედ ამ წუთას ჩაეფუშა საქმე საუკუნისო მამულების შესახებ, სოფელ სუჯუნაში; ეს მამული სამთავრო მამულებისათვის უნდოდა შემოეერთებინა, როგორც ეს მოხსენებელი გეგონდა ამ წიგნის პირველ თავში. დედოფალმა იცოდა, რომ საქმის ჩაფუშვა მიხეილ შერვაშიძის საიდუმლო საქციელის ბრალი იყო; მიხეილი ამ დროს ჭკადუაში ცხოვრობდა თავის სიმამრთან, გიორგი ბატონიშვილთან, და ბოროტად უხაროდა, როცა გაიგო – კონსტანტინე დადიანმა სუჯუნაში სირცხვილი ჭამაო. და სწორედ ასეთ დროს მოდის მასთან დადემეხლიანი, მახლობელი ნათესავი მიხეილისა; ეკატერინეს აზრით მოუვიდა, რომ დადემეხლიანი ალბათ შერვაშიძემ გამოგზავნა, რომ დაწერილებით გაიგოს, რა ხდება ჩემს სახლშიო. ამიტომ მეტად ქედმაღლურად დაუხვდა ძმათა დადემეხლიანებს. ამით სიტყვა ჩამოუდგეს თავიანთი საქმეზე (საბალახოზე), მაგრამ რაკი დანახეს, პირველად ვერ გადავარწინებთო, წამოვიდნენ, გულში ეშმაკობა არაფერი სდებოდათ ისე, თითქოს განგებო, ჭკადუაში, გიორგი დადიანთან. იქ საქმიანი მოლაპარაკება ჰქონდათ მიხეილ შერვაშიძესთან ისევ იმ საბალახოს თაობაზე. მიხეილთან კონსტანტინეს, ცოტა არ იყოს, ცუდი განწყობილება ჰქონდა. მიხეილთან წასვლა დადემეხლიანებისა ეკატერინეს ძალზე ეწეინა; გადასწყვიტა – აშკარად დამცინიანო, და ამ წუთიდან კონსტანტინე დადემეხლიანს თავისუფლად შეეძლო დედოფალი თავის მოკეთეთა სიიდან ამოეშალა. ეკატერინე არ ერიდებოდა ხმამაღლა ეთქვა – ამ ნადირს ვაგრძნობინებ, როგორ შემიძლია ჭკუა ვასწავლო ხოლმე, ვინაო რომ მე უპატივცემულოდ მომეცილებო.

ამ ამბავმა ჯამსუხის, კონსტანტინეს დაუძინებელი მტრის, ყურამდე მიაღწია, და იმანაც საჩქაროთ თავისი კაცები გაუგზავნა დედოფალს გორდში, სადაც საზაფხულოდ იყო წასული. ჯამსუხის სთხოვდა – ნება გვიბოძე გინახულოო. დედოფალმა ნება დართო. იმანაც ორი თავისი შეილი – თენგიზი და გელა იახლა და მაშინათვე წამოვიდა ეკატერინესთან. შემთხვევა მქონდა დავსწრებოდი ეკატერინესი და ჯამსუხის შეხვედრას. ჯამსუხი ასე ორმოცდახუთის წლისა იქნებოდა, უკვე თეთრი ჰქონდა გამორეული, ხმელ-ხმელი იყო, ტანადი, მალაღი, სახის სწორნაკეთიანი, ჭკუიანი და გამომეტყველო თვალებიანი, მეტად საამო საყურებელი. მისი შეილები უფროსი 18 წლისა იყო, უმცროსი კი 15-სა, ორივენი მეტად ლამაზები იყვნენ. დედოფალთან ჯერ ვითომ მოსაკითხ-

ავად მოვიდა და მერე როგორც მოციქული და შუაკაცი თავისუფალ სვანეთის ერთ-ერთ, მგონი, ლატალის, საზოგადოების მხრივ. საქმე ის იყო, რომ ხუთ-ექვს წლის წინათ, ლეჩხუმის ბაზრობის დროს, სოფელ მურს ახლოს, რაღაც უბრალო რისამე გამო შედარაკებულან და მერე ჩხუბზე გადასულან ამ საზოგადოების მცხოვრები და მეგრელები. ჩხუბი იმით გათავგებულა, რომ შემოკედომიათ ერთი მეგრელი და ამას შემდეგ სვანები მარჯვედ გაქცეულან და თავიანთ ხე-ხუეებისთვის თავი შეუფარებიათ. მთავარი დავითი ამისთვის გაურისხდა ლატალის საზოგადოებას და თავის ქვეშემდომებს უბრძანა ცხენის-წყალის ხეობით არც ერთი ლატალელი არ შემოეშათ სამეგრელოში; ასეთი სასჯელი მეტად სამძიმო შეიქნა: ლატალელებს აღარ შეეძლოთ თავიანთი ნაწარმოები სამეგრელოს ბაზრებზე გაესაღებინათ და სამაგიეროთ იქიდან წამოვლოთ თავიანთთვის მეტად საჭირო და აუცილებელი საქონელი – მარილი. იმ ზომამდე გაუჭირდათ საქმე, რომ არაერთხელ თვალცრემლიანებმა სთხოვეს მთავარს ეპატივებინა მათთვის დანაშაული და სამაგიეროთ ფულად ჯარიმა გადაეხდებინებინა მათთვის; მაგრამ მთავარი გაკერპდა და მათი ხევე-ნა არ შეისმინა. და ამა, ამ საცოდავების შეწყვეტებას სთხოვლობდა ჯამსუხი. ეკატერინეს გულის მოსაგებად ჯამსუხს თან მოეტანა საჩუქრად იარაღი, უნაგირები, ნაბლები და სხვა.

ჯამსუხის შუამდგომლობა ლატალელების სასარჩლოდ დედოფალმა შეიწყნარა და მაშინათვე გაგზავნინა კაცი და უბრძანა გორდში მათი წარმომადგენლები შემოეშათ. ამასობაში დედოფალი ცვილობდა რაც შეიძლება მეტი პატივი ეცა ჯამსუხისათვის და დიდი საბოძვარიც უბოძა. სტუმრები თავისთავად მეტად საინტერესო იყვნენ, ცხენებს აჯირითებდნენ, ნიშანში თოფს ისროდნენ, მღეროდნენ და თამაშობდნენ მთავრის შეილებთან და კარისკაცებთან. თვითონ ჯამსუხმა ერთნაირი საოცარი ცეკვა მიხვენა, რომლის მსგავსი მე არსად არ მინახავს. მიწაში ტარით ჩარტობილი იყო ერთი-მეორის ახლოს სატყვეები, დამით, დედ ცეცხლის და მოკიდებულ ფიჭვის დიდ კვრების სინათლეზე, დაირისა და სიმღერის აყობებით, ჯამსუხმა დაიწყო ცეკვა. ჯერ ცეკვადა ზომიერათ, მერე თანდათან მოუჭარა და ისეთის სისწრაფით თამაშობდა, რომ მის მაგიერათ შემინოდა და ტანში ქრუნტელი მივილია. სატყვეებს შორის ჩიტივით დაფრინავდა. მიმოხვრის სინარჩარე, სახის გმირული და ვაჟკაცური გამომეტყველება, რომლითაც თითქოს სრულ; უშიშრობას გამოხატავდა, განსაკუთრებულს ეფეკტს წარმოადგენდა, და როცა ცეკვის გათავგებისას ნელ-ნელა უკლო თავის მოძრაობას, ყველანი საშინლად ახმაურდნენ და საერთო აღტაცება გამოხატეს.

საერთო დროსტარებისა და მიხარულების დროს დედოფალი და სტუმარი ახერხებდნენ განმარტებით ტკბილ ბაასს. ერთხელ ერთ ბაასის შემდეგ დედოფალმა ჯამსუხს გამოუცხადა – უნდა გიშვილოო. ეს ჩვეულება აქ დიდად გავრცელებული და მოწონებულია. ის ვინც შვილად მოიგებს სხვას, განსაკუთრებულ ღოცვის სიტყვების წარმოქმნის შემდეგ გულს გადივლივს და ძუძუებზე კბილს დაადმევენებს და ეს მანამდე ერთმანეთისათვის უცხო პირათვის დედა-შვილურ ურთიერთობის დამყარების სიმბოლოდა ხდება. ჩნდება სულიერი ნათესაობა, რომელიც სისხლის ნათესაობის სადარად ითვლება. შვილობილი დავიდ შვილს უდრის. აბა, რა თქმა უნდა, შვილად მოკიდების შემდეგ ჯამსუხისა და დედოფლის სიყვარული და სიმულევილი საერთო ხდებოდა, და ამიტომ მიხეილ შერვაშიძე – ჯამსუხისათვის და კონსტანტინე დადემეხლიანი – დედოფლისათვის მოსახლეთი მტრებად ხდებოდნენ.

ქაპოპრიობის ისტორია კოლხეთით იწყება

კლიმენტი შელას წინამდებარე სტატია დაწერილია მისი ახლახან გამოსული წიგნის „კოლხეთი – ჩვენი სამყაროს კარიბჭე“ და მისივე უკვე კომპიუტერზე აწყობილი მობავალი წიგნის „კაცობრიობის ისტორია კოლხეთით იწყება“-ს მიხედვით

იბერიანა იწყება კოლხეთით, კოლხეთშია ქართული და მსოფლიო ცივილიზაციის სათავე. პროფ. ლევან სანიკიძე.

აშშ-ს მეცნიერებმა ადამიანის გენეტიკის სპეციალისტებმა (სახელმძღვანელო ავტორი პროფ. ბრაიან საიქსი) ადამიანის მიტოქონდრიული ანალიზის საფუძველზე აღმოაჩინეს რომ ევროპელთა დიდი ნაწილის წინაპრები კავკასიიდან არიან წამოსულნი (კავკასიაში მაშინ კოლხები ცხოვრობდნენ). მიტოქონდრიული გენი მართავენ ადამიანის გენეტიკას. აღნიშნული აღმოჩენა აღტაცებით მიიღო მსოფლიოს სამეცნიერო საზოგადოებრობამ. ევროპის „დის“ კლანებიდან უძველესი და უმდიდრესი ქსენია-ზანას, ან ქართული მითოლოგიით „დალის“ კლანი, რომელიც ჩამოყალიბდა კავკასიაში (კოლხეთში) 25 ათასი წლის წინ და ბოლო დიდ გამყინვარებამდე გავრცელდა მთელს ევროპაში. ის თითქმის ორჯერ უფრო ძველია, ვიდრე მომდევნო ვადიან კლანები, რომელთა ასაკი 17 ათასი წელია. განსაკუთრებით საინტერესოა ის, რომ ქსენია-დალის გენები აღმოაჩინდა ჩრდილოეთ ამერიკის ზოგიერთი ინდიელთა ტომის წარმომადგენელთა შორის. მეცნიერთა დასკვნით, ქსენია-ზანას დალის კლანი, ევროპის ათვისების შემდეგ, მსოფლიოს დიდი გამყინვარების დროს ყინულით დაფარული ოკეანით ჩრდილოეთ ამერიკაში გადასულა და იქცა დაფუძნებულა. ვლადიმერ ალფინიძემ, 1999 წელს წამოაყენა დებულება, რომ ქართულმა ტომმა კოლხებმა, კოლუმბამდე მრავალი საუკუნით ადრე ამერიკა აღმოაჩინა და იქ აღლანტიდური ცივილიზაცია დაამყარა. სენსაციური დამოხვევაა, ის რაც, 2007 წელს დაადასტურა ამერიკელმა მეცნიერებმა, მანამდე დიდი ხნით ადრე, თქვა ვლადიმერ ალფინიძემ. ამერიკელ მეცნიერთა აღმოჩენ-

ით, კავკასია (კოლხეთი) მსოფლიოში ადამიანთა მოდემის გავრცელების მთავარი კერა ყოფილა, რომ თანამედროვე ევროპელთა რასა მუტაციის გზით კავკასიაში ჩამოყალიბებულია და შემდეგ აქედან გავრცელებულია მთელ ევროპაში და ამერიკაში.

კოლხ-ლაზ-ჭანები მსოფლიოს უპირველესი ქვეყნის მაცხოვრებლები იყვნენ, რომლებიც შემდგომში წამყვან როლს ასრულებდნენ ძველი დროის მსოფლიო ისტორიაში, მათ დედამიწაზე პირველებმა საფუძველი ჩაუყარეს რელიგიას, კულტურას, ცივილიზაციას, კაცობრიობის წინსვლა-განვითარების შარა-გზას, კაცობრიობის ისტორია კოლხეთიდან იწყება.

* * *

ზვიად გამსახურდია თავის ნაშრომში „საქართველოს სულიერი მისია“ (1990 წ.) წერს: „ენათმეცნიერული მონაცემებით, უწინარეს ყოვლისა, უშემრები რომ არაინდოევროპელები არიან და მხოლოდ ქართველები ენები ენათესავენა უშემრული ენას, დღესდღეობით დაამტკიცა დიდმა ქართველმა მეცნიერმა მ. წერეთელმა. აქვლებაზე პირდაპირ არის პერფორაცია და სხვა ბერძენ ისტორიკოსთა მიერ ნათქვამი, რომ ისინი იბერები იყვნენ.“

აღმოსავლეთ ცივილიზაციის ანბანური კვლევის ცენტრის „შუმერის“ პრეზიდენტი, ქართული ანბანის მეკვლევარი ზ. ქაფიანიძე წერს: „ქართულ-მეგრულ-სვანური ენა უშუმერის ენაა, რომელმაც დასაბამი მისცა მსოფლიოს ყველა ენას, კულტურას და რელიგიას რომ მეგრულს, სვანურს, ქართულს ერთი უფუძე აქვს, ეს სამივე ერთად არის ის ენა, რასაც უშუმერული ენას ეძახდნენ და არის დღესაც. ეს ერთი დედის შვილები – მეგრული, სვანური და ქართული – ძვირფასი უშუმერული ენა, უნდა შეუნახოთ თანამედროვე და მომავალ თაობებს, რომ ჩვენი ისტორია 7600 წელზე მეტს ხნისა, საქართველოში ეს კარგად არ იციან და ისიც არ იციან, თუ რატომ არის ქართული მეგრული სვანური ერთი და იგივე და რომ ძველი დეკარტული ისტორიის აღდგენას ებრძვიან და არ უნდათ გაიგონ რაშია საქმე“ (ხურბა ქაფიანიძე, „რატომია ქართული, მეგრული სვანური ერთი და იგივე“ გაზ. „ჯორჯიან ტაიმსი“, 2005, 8-15 სექტემბერი).

პროფესორმა მიხაკო წერეთელმა პირველად მოიხსენია ებრაელი არქეოლოგი იულიუს ოპერტი (1912 წ., „გვირგვინი“), რომელსაც სპეციალური სტატია მიუძღვნა ცნობილმა ჟურნალისტმა და მეკვლევარმა ნათელა ფოფხაძემ (ნათელა ფოფხაძე, „ქიანა ენგური ანუ სამეგრელო“ გაზ. „დღისკურია“, 2004, დეკემბერი, №19).

ოპერტის სურათი და ბიოგრაფია გამოქვეყნებულია „ოუდეურ ენციკლოპედიაში“. დაიბადა გერმანიაში (გარდაიცვალა 1905 წელს). მოღვაწეობდა გერმანიაში და საფრანგეთში. საფრანგეთის მთავრობის დაჯავშნული არქეოლოგიური გათხრების აწარმოებდა ძველ სამხრეთ საქართველოში. ქვედა მესოპოტამიის ქალაქ ერედუში (იოველებოდა ლურსმნული და მწვერლობის მესაბიკვლად) მდებარე დვთაება ენქის ტაძარი „ინგური“ პროტოშუმერული პერი-

ოდისაა. ძვ. წ. XXII-XXI საუკუნეების მიჯნაზე მეგრულ-ლაზების ერთი ნაწილი გადასახლდა ქვემო მესოპოტამიიდან ზემო მესოპოტამიაში და დვთაება ენქის (ეა-ს, აია-ს) კულტი და ტაძარი „ინგური“ („ინგირ“) თან „გადაიტანეს“. ქვეყანას ეა, აია ერქვა, მთავარ ქალაქსაც იგივე სახელი ეწოდებოდა. ასე რომ, აიელებს (ელაელებს) დიდი მდინარის ნაპირზე ტაძარი აუგიათ და მდინარისათვის, ტაძრისათვის და ქვეყნისათვის სახელი „ენგური“ („ინგური“) დაუწათლებიათ. გამოდის, რომ დვთაება ეთქმის ტაძარი „ენგური“ პალესტინაში, ისტორიაში პირველი ტაძარი, ქართული (მეგრულ-ლაზური) ყოფილა.

თავდაპირველად კოლხეთს რქმევია „ენგური“, „ინგური“, მაგრამ როგორც მიხაკო წერეთელი მიუთითებს „ოპერტმა ლურსმულ დამწერლობას უშემრული უწოდა. ქვეყნის სახელწოდება „ენგური“ შეცვალა სიტყვით „შუმერი“, ხოლო ქვეყნის მცხოვრებელთა სახელწოდება „ენგურელი“ სიტყვით „შუმერული“.

იულიუს ოპერტის მიერ „შუმერად“ სახელწოდებულ სახელმწიფოს, – წერს ნ. ფოფხაძე – არის სამეგრელოს სამეფო. „ენგური“, „ეგური“ როგორც მდინარეს, ისე ქვეყნის სახელწოდებაა. თავდაპირველად მდინარეს რქმევია „ეგური“ მიუთითებს ვახუშტი ბატონიშვილი ხოლო ლეონტი მროველის მიხედვით „ეგური“ ქვეყნის დასავლეთ საქართველოს სახელწოდება ყოფილა (გვარნავაზ მეფედ იქცა ქართლისა და ეგურს ზედა“).

იმასაც წერენ, რომ ი. ოპერტმა ქვეყნის სახელწოდება „ენგური“ იმტომ შეცვალა „შუმერი“, რომ სამხრეთ საქართველოდან უკმაყოფილო წავიდა.

მეცნიერებს დადგენილი არ ჰქონდათ შუამდინარეთში „შუმერის“ მოსვლამდე ვინ ცხოვრობდა, ამიტომ მათ „პროტო-ეგურატლები“ უწოდეს. ტოპონიმიც არ არის უშუმერული. მაგალითად ტიროსის ძველი სახელწოდებაა „ოდიგანა“, ეგურატის - „ბურანინი“. უშუმერული სახელწოდების არ არის უძველესი ქალაქი ერედუ. „სანამ ე. წ. უშუმერები მოვიდოდნენ შუამდინარეთის სამხრეთში, მანამდე ამ ტერიტორიაზე ცხოვრობდნენ ნამდვილი უშუმერები, იგივე ლაზ-მეგრელები, რომლებსაც ჰქონდათ თავიანთი კულტურა, ჰყავდათ თავიანთი ღმერთები თავიანთი ტაძრებით.“ – წერს მეკვლევარი ზ. სოფია (ბადა (ნეკუა) სოფია, ლაზ-მეგრული ჩვენს წელთაღრიცხვამდე ისტორია, თბ., 2006, გვ. 73).

დვთაება მარდუქის მთავარი ტაძარი ესაგებლა და სატაძრო გოლოლი ზიქურთი (ზიქურატი) - „ეთემანქი“ ბაბილონის ცენტრში შეიდარებულიანი ყოფილა. პუროლოგტე მას რეკასრულიანად თვლიდა. ის ითვლიდა მიწისქვეშა ერთ სართულს, რომელსაც ერქვა „ქალალუ“ („შემოგვლავ“).

ინგლისელი არქეოლოგის ლეონარდ ულის მიერ მესოპოტამიაში გათხრების შედეგად მოპოვებული მასალებიდან ჩანს, რომ იქ ძვ. წ. XXV საუკუნის შემდეგაც ცხოვრობდნენ ბანანურ (მეგრულ-ლაზურ) ენაზე მოლაპარაკე ხალხები, და ურის III დინასტიის დაცემის გამო, გლოვის ნიშნად შექმნეს

ლიტერატურული ნაწარმოები „ურუმი გარა“ („ურის ტირილი“ – „ურის გოდება“) ნ. ფოფხაძე აღნიშნავს, რომ „ქორთულები, ანუ ქართველების აღმნიშვნელი ცნება „კოლხიდან“ მომდინარეობს. „კოლხი“, „კოლხა“, რომელიც ქართული ლურსმული დამწერლობით მოღწეული წერილობითი წყაროებით ჩვენი სახელმწიფოს უძველეს დელაქალაქად არის აღიარებული, ჩვენი ქვეყნის მეფემ ანმარემ დააარსა. ანმარე მეფის ზეობის ხანად, მისივე დროის საბუთებით, ცნობილია ძვ. წ. 3185-3120 წლები. მისი სურათი, სამეფო გვირგვინით და კვერთხით, გამოქვეყნებულია ინტერნეტითაც არაქართულ მეცნიერთა მიერ. მეფე ანმარე („ან“-ზევა, „მარე“-კაცი, „ზევის კაცი“) განაგებდა, საქართველოს გარდა, მიმდებარე ტერიტორიებსაც: სამხრეთით – მეგრელთა ყურემდე (ამჟამინდელი სპარსეთის ყურე), დასავლეთით – ნილოსის ხეობის ჩათვლით („წითელ“ და „შავ“ მიწებს), ვრცელ ადგილებს – მეწამული ზღვიდან კასპიის ზღვამდე მოქცეული ტერიტორიებს, კავკასიის იბერიის ანუ ივერიის ნახევარკუნძულის (პორტუგალია-ესპანეთი) ტერიტორიების, ასევე ხმელთაშუა ზღვის აუზის სივრცეები, უძველესი დროიდან, დასახლებული იყო ქართველებით (კოლხებით) და მათი მონათესავე ტომებით, და ცივილიზაციის აკვნად სამართლიანად არის გამოცხადებული, აქ ჩამოსახა და გაიფურჩქნა მიწათმოქმედების განმომეცნიერებელი ერის – ქართების ეროვნული კულტურა (ნათელა ფოფხაძე, „ქართველის ან ქართველთა აღმნიშვნელი ცნება კოლხი“-ის მიმდინარეობის შესახებ“ ქართუ ანუ საქართველო ერთიანი, ერთობლივი უნდა იყოს, გაზ. „თუთარჩელა“, 2005, 8-10 აპრილი)

„ქიმეთი“, ნილოსის ხეობის უძველესი მოსახლეობის ენაზე „შამგშიან ქვეყანას“ ნიშნავდა – გეორგიას (გეორგია). ანმარეს შემდგომი მეფე იყო მარვასა. ამ სიტყვის პირველი ნაწილი სვანური-ქართულით კაცს („მარე“) ნიშნავს. „დისა“ მეგრული-ქართულით მიწას, ე. ი. მიწისაგან

შექმნილი, მიწის მუშა. ჩანს, რომ ქვეყნის სახელი „ენგურ“ ანუ „სამეგრელო“, მისი დელაქალაქის – კოლხას ცნებაზე უძველესია. დელაქალაქი კოლხის სახელი მთელი ქვეყნის სახელი გახდა (კოლხეთი).

დელაქალაქი სახელი შექმნიდა ქალაქს და ქვეყანას „კოლხა“, „კოლხეთი“ ერქვა, მაგრამ დიდი ხნის შემდეგ სახელი გადაერქვა და „ნიმლოდი“ უწოდეს, ანმარეც გადაიტაცა ნიმლოდად. ეს გააკეთეს ოდევებებმა, უძველეს დროში, თანხმობან ხმოვნების წერის დროს დაშვებული უცდომობის გამო. მაგრამ ის კი ცნობილია, რომ მეფე ანმარემ ღმერთებამდე ასამადლებლად დიდი ტაძარი ააგებინა (აგებდა) – ბაბილონის ტაძარი ანუ გოლოლი. ისიცაა აღსანიშნავი, რომ ქართველთა დიდი ტაძრის მაკეთი ქალაქ ნიუ-იორკში უდიდესი „კარნეგის“ საკონცერტო დარბაზის სენსაზე დადგნა 2001 წლის სახალხოლოდ უბნში (1891 წლის 5 ივნისს ნიუ-იორკში გაიხსნა ცნობილი საკონცერტო დარბაზი კარნევი პოლი, ორკესტრს რუსი კომპოზიტორი პეტრე ჩაიკოვსკი დირიჟორობდა).

(გაგრძელება შემდეგ ნომერში)

გილოცავთ!

უპირველესად, მადლობა მინდა გადავუხადო ასეთი კარგი გაზეთის შექმნისათვის მის მთავარ რედაქტორს, საპატიო დოქტორს როლანდ ჯალალდინას და ცნობილ ქართველ პოლიტოლოგს ბატონ ალექსანდრე ჭავჭავაძეს, რომელიც, სხვა უამრავ სიკეთესთან ერთად, გაზეთს იმთავით ფასდაუდებელ დახმარებას უწევს, რომ ხშირად აქვეყნებს ფრთხილ ხანტერებს პუბლიკაციებს პოლიტიკურ, ეკონომიკურ და სხვა საჭირობოტო საკითხებზე. ასევე მადლობის სიტყვებით მინდა მოვიხსენიო მთავარი რედაქტორის მოადგილე, საპატიო დოქტორი, შესანიშნავი გერმანისტი დავით ქობაღია.

გაზეთის სახელწოდებაც საგანგებოდაა შერჩეული – „ილორი“ სიწმინდის ტაძარი, რომელიც ოწამჩინის რაიონის ტერიტორიაზე მდებარეობს და ყოფილწმინდა დვთისმ-შობლის ზეობის სიმბოლოს წარმოადგენს.

მართლაც მთელი ქვეყნის, განსაკუთრებით კი სამეგრელოსადმი მიძიმე ჯამს შეიქმნა სახალხო მოძრაობა „სამეგრელო“ და მისი ბეჭდვითი

იარაღი – გაზეთი „ილორი“. შევარდნაძის ხელისუფლება ყოველი მზაკურული და ბინძური საშუალებებით ებრძოდა ქართულ ეროვნულ მოძრაობას, რომელიც მაშინ ყველაზე მეტად სამეგრელოში მძლავრობდა. განსაკუთრებული ომი კი მათ ახალგაზრდა პოლიტოლოგს, საქართველოს ჭეშმარიტ გულშემატკივარს, ბატონ ალექსანდრე ჭავჭავაძეს გამოუცხადეს, რომელიც არ ურიგდებოდა შევარდნაძის გამყიდველურ პოლიტიკას და მხოლოდ სიმატობლეს ეუბნებოდა ქართველ ხალხს. სწორედ ამით იყო გამოწვეული შევარდნაძისა და მისი ხროვის აგრესია. გაიხსნენ მისი სიტყვები, რომელიც პან ტელევიზიის წარმოქმნა 1994 წლის 24 ივნისს: „სწორია ჩვენი გადაწყვეტილება, რომ შევედით სამეგრელოში. ეს ჩვენ ადრე უნდა გაგვეცთვინათ. ყველამ უნდა მიიღოს საკადრისი პასუხი, ჩვენ უნდა გაგანადგუროთ პროვინციული ფაშოზიზმი და გაგანადგუროთ კიდევ...“

ვერავფრს იტყვი – სიტკვა და აასრულა კიდევ!

ხელისუფლების დამოკიდებულება სამეგრელოს მიმართ კიდევ უფრო დაიბადა, რომლის შემდეგ ალექსანდრე

ჭავჭავაძე და მისმა თანამოაზრებებმა დააფუძნეს სახალხო მოძრაობა „სამეგრელო“ და გაზეთი „ილორი“. ღრუბურ ორგანიზაცია მეკვლევარად დაუპირისპირდა შევარდნაძისა და მისი გარემოცვის ანტი-სახელმწიფოებრივ პოლიტიკას, რომელსაც დალუკისი კენ მიაკავდა საქართველო. სამეგრელოს კუთხის მიმართ უნდა მეტად „დახვეწილი“ იყოს მიიღო, რაც საქართველოს კუთხეებს შორის დაპირისპირების რეალურ საფრთხედ იქცა. გაიხსნენ გადაკეთებული დეკსი „სამეგრელოს გარდა“, რაც კრიმინალების სამოქმედო პროგრამად იყო ქცეული. სწორედ ასეთ მიმე ჯამს „ილორი“ საკადრისი პასუხს სცემდა „მოხრებულ გვირ“ შევარდნაძეს და მის ვანალებს მამხილებელი სტატეებით, ნარკვევებით, მეცნიერული ხასიათის პუბლიკაციებით... სწორედ მაშინ დაიხსნა საკრალური შეკითხვა: „შეიძლება კი სეპარატიზმში დაღადაშაულო ის კუთხე, რომელმაც სათავე დაუდო ქუჭისა და ფრანავაზის სამფლობელოების შეკავშირებას?“

განა სწორედ სამეგრელო არ გახლავთ ერთიანი საქართველოს ქვეყნად იგი „ილორმა“ დიდი როლი ითამაშა

ხელისუფლების მიერ ინსპირირებული კუთხეებს შორის დაპირისპირების განმუხტვაში, რასაც შეიძლება უდარესად მძიმე შედეგი მოჰყოლოდა. გაზეთს არაერთხელ აუხლია ფარდა ხელისუფლების ცბიერი განაზრახისათვის. და საბოლოოდ დაადგინა, რომ სეპარატიზმი მოღის არა სამეგრელოდან, არამედ საქართველოში დაშლა-დაჩაქვეშების მსურველი ხელისუფლების მაღალი კანტენტებიდან...

მას შემდეგ, რაც გაზეთმა განახლებული სახით დაიწყო ფუნქციონირება, სწრაფად აღიღვინა საზოგადოებრივი ნდობა და დიდხალად აღიღვი დაიკავა ქართულ მდინარეებში, რაც გაზეთის ორგანიზატორებისა და მისი ავტორების უღავო დამსახურება გახლავთ. გაზეთიდან დამაჯერებლად გვესაუბრებიან ცნობილი პუბლიცისტები, მეცნიერები, სამშობლოს სიყვარულით გულანთებული უბრალო ადამიანები, ფართოდ არის წარმოადგენილი შემოქმედებითი ინტელექტუალი.

მოუხედავად გარკვეული სიბუნდებისა, გაზეთი ჩვეული რიტმით აგრძელებს მუშაობას, რაშიც დიდი წვლილი მიუძღვით თანამოაზრებს და მათ შემოწირულობებს. ეროვნულ ფასეულობათა დისკრედიტაციის ფონზე გაზეთს არასოდეს უდლაგნია მოქალაქეობრივი მრწამსისათვის და მტკიცედ დგას ეროვნულ პოზიციაზე. ხშირად იბეჭდება ცნობილი ისტორიკოს-მეცნიერთა წერილები, რომელიც ასახავს კოლხ-იბერთა მდიდარ წარსულს, გაზეთი ასევე დიდ როლს ასრულებს ლაზებთან ურთიერთობის გადრმავეების საქმეში. მოხდენილია მორგებული იუ-მორისტიული ნაკვეთები, რაც მკითხველთა დიდ მოწონებას იმსახურებს.

კიდევ ერთხელ მინდა მოვულოცო გაზეთს მუხსე ნომრის გამოსვლის დროშესანიშნავი მოვლენა და ჩემი წერილი გაგასრული ყველასათვის საყვარელი პოეტის იოსებ გრიშაშვილის ლამაზი სიტყვებით:

„სიტყვებს, სიტყვებს ვერ გვიულობ, მისსა შესაფერსა, დაგდმდები და დუმილით, ვიტყვი ყველაფერსა“.

გიორგი (გონი) ცაავა საქართველოს ეროვნულ და სოციალურ ურთიერთობათა აკადემიის ნამდვილი წევრი – აკადემიკოსი

ეკლაგაც გამარჯვების გზით გველო!

პატივცემულ მეგობრებო!
გულითადად გილოცავთ თქვენი შესანიშნავი გაზეთის მესამე ნომრის გამოსვლის ღირსესა-ნიშნავ მოვლენას!

დღეს, როცა საქართველოში ესოდენ მოჭარბებულია სერიო-ზული მკითხველისათვის არა-საინტერესო ყვითელი პრესა, მუ-ღალი თვალის და გეგქცვას გაზეთების დახლისაკენ. მაგრამ, საბედნიერ-ოდ კიდევ გამოდის ერთიული ბეჭდვითი ორგანო, სადაც იბეჭდუ-ბა არა ქუჩებში მორაული ჭორ-ები, კულუარული ამბები ან მა-ვანთა ფრთხილი თავედასავ-ლები, არამედ შექმნილია ერისა და ქვეყნისათვის საჭიროებოტო სა-კითხვები, პრობლემები, რომელზე-ც არადროულმა რეაგირებამ შეი-ძლება გზას აცდინოს ქართველი ახალგაზრდობა და რეალური პრობლემები შეუქმნას საქარ-თველოს სახელმწიფოებრიობას. დიდი მტკიცება არ სჭირდება, რომ ქართველი ახალგაზრდობა საქართველოს ხვალისთვის დღეა და დღეს, მათთან დაკავში-რებით და შევსებულმა ყოველმა უმ-ნიშვნელო შეცდომამ ხვალ შეიძ-ლება გამოუსწორებელი ზიანი მიაყენოს ქვეყანას!

მივესალმები თქვენს შემარ-თებასა და შეუპოვრობას სა-ქართველოს მთლიანობისა და ერთიანობის დაცვის საქმეში! თუნდაც გაზეთ "ილორის" კომ-პეტენტური დასკვნა რად ღირს იმის თაობაზე, რომ სამარცხვინო სეპარატიზმი მოედინება არა სა-მეგრელოდან, არამედ თბილი-სის მაღალი სახელისუფლებო კა-ბინეტებიდან.

მისასალმებელია, რომ გაზეთი "ილორი" დაუნდობლად ებრძვის ქართული სულიერების დამახინ-ჯების ყოველ მცდელობას.

გამძლეობასა და მხნეობას გი-სურვებთ, ეკლაგაც გამარჯვების გზით გველო!

პატივისცემით,
კლიმენტი შელია, ისტორიის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი. მეცნიერების დამსახურებული მოღვაწე.

ჭეშმარიტების გზით!
სახალხო მოძრაობა "სამეგრე-ლო"-ს გაზეთი "ილორი" ჭეშმა-რიტად ასახავს იმ რეალურ მოვ-ლენებსა და პროცესებს, რომელიც ჩვენს ბედრულ საქართველოში ვითარდება.

პოლიტიკური მოვლენებისა და პროცესების გაშუქებას "ილორი" მინც ახერხებს, მიუხედავად მძიმე-ნაში არსებული ტოტალიტარული რეჟიმისა. ძალზე დიდი და მნიშვნელოვანია გაზეთ "ილო-რის" როლი ქართული ეროვნული სულისა და ცნობიერების გაშუ-ქების თვალსაზრისით.

გაზეთის შემოქმედებითი კო-ლექტივი მთავარი რედაქტორის როლიან ჯალალნიასა და მისი მოადგილის დავით ქობალიას ხელმძღვანელობით, დღენიადაც იღვწიან იმისათვის, რათა კონ-ტაქტები დაამყარონ ცნობილი ჟურ-ნალისტებთან და ჩვენს სათავეა-ნო მეცნიერებთან, რომელთა კრე-დო მიმართულია იქითკენ, რომ ქართველმა ერმა ეძებოს ის გზა ჭეშმარიტებისა, რომელიც სა-ქართველოს და მის ოთხი ათასწლოვან საამაყო ერს ტაძ-რამდე მიიყვანს.

დღიდან გაზეთის დაარსების, სულ უფრო და უფრო იზრდება მკითხველთა ინტერესი მასში და-ბეჭდილი მეცნიერული ნარკვევ-ებისა და სტატიებისადმი. ქართველ მეცნიერთა მიხანია იმ ეპოქის

ასახვა, რომელიც ერის პოლიტი-კური ფილოსოფიაა. ფილოსოფია კი, თავის მხრივ, მკვლელის სიტყვ-ებით რომ ვთქვათ, "არის აზრებში ასახული ეპოქა".

გაზეთის რედაქციას, ჟურნალი-სტებსა და ავტორებს ვულოცავთ საიუბილეო მე-100 ნომრის გამო-ცემას!

ჭეშმარიტების გზით გველოთ, ძვირფასო მეგობრებო! აბროსი ფაილოძე, ფაზისის საერო აკადემიის ნამდვილი წევრი, აკადემიკოსი.

ჩემო მეგობრებო, გილოცავთ გაზეთის მე-100 ნომრის გა-მოსვლას! თქვენს მართალ სი-ტყვას მართალი გზით ველოს ყოველთვის!

მახარებს ის, რომ გაზეთს უკვე ჰყავს თავისი ერთიული მკითხველი. გაზეთი "ილორი" სახალხო მოძრაობა "სამეგრე-ლოს" ორგანოა და ცხადია გვერდს ვერ აუვლის ქვეყანაში მიმდინარე პოლიტიკურ მოვლენებს, რაც ასახავს კიდევ თქვე-ნი გაზეთის ფურცლებზე.

ჩვენი უახლესი ისტორიის, ჩვე-ნი დღევანდელი ყოფის პი-რუთუნვები გაშუქებით გაზეთი იპყრობს ყურადღებას. ჩემთვის, როგორც ფილოლოგისათვის, ის არის გასახარი, რომ ამ უწიგუნ-რობის (წიგნაწიუთხაობის) ჟამს, მავანი გაზეთს მაინც იღებს ხოლმე ხელში წასაკითხად და "ილორის" მეშვეობით გაიცნო სწორედ ბევრმა ველიკოს "კა-უკასია", ბოროტდინის "სამეგრე-ლო და სვანეთი". დიდ ადგილს უთმობთ მეცნიერ-მკვლევართა ნამუშევრების გამოქვეყნებას სა-მეგრელოს შესახებ, აქვეყნებთ შესანიშნავ წერილებსა და მო-კონებებს სამეგრელოს გამოჩე-ნილ შეილებზე.

დიდებადი საქმე გააკეთეთ პოემა "ბუღათიას" გამოქვეყნე-ბით. ჩემი დიდი სურვილია, შემდ-გომში თქვენი გაზეთის ფურ-ცლებზე ვიხილო მეგრული სალ-ხური პოეზიის შესანიშნავი ნი-მუშები, რომლებიც ამოუწურავი საღაროა ჩვენი დღევანდელი დღე-ენისა! ეგება "ისმინონ მსმენ-მა" და "თუალნი" ახელოდნენ ბრმათა.

სულის სიმხნევე, ტანის სიმრთევე და შემოქმედებითი წინსვლა მისურვებია, ჩემო ძებო!
პატივისცემით,
რევაზ ჩაფიძე

გაზეთ "ილორის" რედაქციას შარშანდელი ავადსახსენებ-ლი ავგისტოს ომის შემდეგ, რე-გულარულად ვიდეტ ინფორმა-ციებს საქართველოს შესახებ. მა-გრამ, აქვე უნდა აღვნიშნო – სა-ქართველოსთან ურთიერთობა და ინტერესი ჩემთვის ავგისტოს ომით არ დაწყებულა, მას ოც წე-ლიწადაც მეტი ხნის ისტორია აქვს.

ჩემმა სამშობლომ, კერძოდ მის-მა უძველესმა ნაწილმა "სამხრეთ ტიროლმა" ოთხმოცდაათი წლის წინ განიცადა ზუსტად იგივე ტრავმა, რაც აფხაზეთსა და სა-მანაბლოში დატრიალდა. ღწეჩ

მუსოლინის ფაშისტური ურდოე-ბის მიერ დაპყრობილი "სამხრეთ ტიროლის" განთავისუფლებას ოთხმოცდაათსაზე მეტი ჩემი თა-ნამემაძლე შეეწირა და იგი დღემდე არ არის მოგვარებული.

შარშან, 8 დეკემბერს, "სამხრეთ ტიროლის" განთავისუფლები-სათვის დაცემულია მოსახსენე-ბელ წირვაზე, ქალაქ ბოცენში, გა-ზეთი "ილორის" გამოგზავნილ თანადგომის წერილს, სადაც მო-კლედ იყო აღწერილი აფხაზეთის და სამანაბლოს ტრავმები, მრავ-ლი ათასი, ლოგინებული და თვალცრემლიანი "სამხრეთ ტი-როლელი" ისმინდა.

როცა, ორი ქვეყნის ისტორიას ერთმანეთს ვადარებ, გასაცოცარ მსვავსებას ვხედავ – თითქოს წი-ნასწარ დაგეგმილი იყო, ავსტრიე-ლებს და ქართველებს ხან ჩრდი-ლოელი, ხან კიდევ სამხრეთელი მეზობელი გვეგულეჯდა ძირძველ ტერიტორიებს!

გაზეთ "ილორით" ჩემი განსა-კეთრებული დაინტერესება კოლ-ხეთის უძველესი კულტურის გა-მოკვლევება და დღემდე უც-ნობა ინფორმაციაში განაპი-რობა, რომლებიც მის ფურ-ცლებზე იბეჭდება.

ქართველი მეცნიერის, პროფე-სორ გია კვაშილავას მიერ "ფე-სტოსის დისკოს" წარწერის გა-შიფრვაში, რომლის შესახებაც რეგულარულად აქვეყნებს "ილო-რი" მასალებს, ჩემი ინტერესი გა-ზეთისადმი გააორმაგა.

სამწუხაროდ, ქართულ ენას ჯერჯერობით სრულყოფილად ვერ ვვლოვ, მაგრამ ამ ხარვეზს "ილორის" რედაქცია მივსვებს, რომელიც უანგაროდ მაწვდის ჩემთვის საინტერესო წერილებს მშობლიურ გერმანულ ენაზე, რომელიც მომავალში ჩემი სა-დისერტაციო ნაშრომის დიდ ნა-წილს დაიკავებს.

ყოველივე ამის გამო, დიდ მად-ლობას ვუხედი ჩემს დიდი ხნის მეგობარს ბ-ნ დავით ქობალიას და გაზეთის მთავარ რედაქტორს ბ-ნ როლანდ ჯალალნიას, რომ-ლის პირდაპირ გაცნობის პედ-ნიერება ჯერ კიდევ წინ მაქვს!

წარმატებებს და მრავალ სა-სიხარულო დღეებს ვუსურვებ გაზეთ "ილორს", თქვენს და ჩემს საყვარელ საქართველოს და მა-მაც ქართველ ხალხს!

დოქტორი რაინერ გაისლერი ევროპის საპატიო, მხედრული, ჰუმანიტარული ორდენის Cordon Bleu Du Saint Esprits წევრი

გაზეთ "ილორის" რედაქციას გაზეთი "ილორი" ჩვენთვის ცნობილი გახდა შარშანდელი 8 დეკემბრის ბოცენის "მესასს" შემდეგ, რომელიც "სამხრეთ ტი-როლის" თავისუფლებისათვის დაცემულია ხსოვნას მიეძგნა. სადაც, ყველასათვის მოულოდ-ნელად დოქტორ რაინერ გაის-ლერმა მრავალათისიან აუდი-ტორიას წაუკითხა გაზეთი "ილო-რის" რედაქციის მიერ გამოგ-ზავნილი, თანადგომის წერილი-მიმართვა, სადაც ტრაგიკული ისტორია იყო მოთხრობილი, რო-

მელიც მამაც ქართველ ხალხს გადახდა თავს მეოცე საუკუნის მიწურულს და დღესაც გრძელ-დება.

რამ უნდა გააკვიროს "სამხ-რეთ ტიროლელი" თითქოს, მა-გრამ ყველა იქ დამსწრემ წყვილი ცრემლის წვეთი მიაგო ორივე ქვეყნის ავსტრია-საქართველოს თავისუფლებისათვის დაცემულ მებრძოლთა ხსოვნას.

ამ დღეებში, ბატონმა დოქტორ გაისლერმა გვაცნობა "ილორის" საიუბილეო მე-100 ნომრის მოახ-ლოების შესახებ – თუ ადგილი მოიძებნება "ილორის" ფურ-ცლებზე, ყველა ტიროლელის და განსაკუთრებით "სამხრეთ ტიროლელთა" სახელით, მამაც ქართველ ხალხს, უკიდურესი გა-საჭირის ჟამს, უდიდეს მომხდურ-თან უთანასწორო ბრძოლაში გამძლეობა გეინდა ვუსურვოთ!

ხოლო, გაზეთ "ილორს", მის შემოქმედთა ერთგულ მკითხე-ლებს წარმატებები და მშვიდო-ბიანი ცა!

გრაფები, ქრისტიანე და გიუნტერ ფონ შვილმანები, ევროპის საპატიო, მხედრული, ჰუმანიტარული ორდენის Cordon Bleu Du Saint Esprit კომტურები, ტრენტინოში, შვეიცარია და ლიხტენშტეინში. ინსბრუკი, ავსტრია

ბ-ნ როლანდ ჯალალნიას, ბ-ნ დავით ქობალიას

ჩემთვის ცნობილი გახდა, რომ გაზეთ "ილორის" მესამე ნომერი გამოდის სექტემბრის დასაწყის-ში. თქვენი გაზეთი ჩემთვის ძა-ლიან ახლობელია და უნდა ვთქვა, საქართველოში ყოფილსა, რამდენიმე სპორტული გაზეთის შემდეგ ერთადერთი პოლიტიკურ გაზეთი "ილორი" იყო, რომელიც საქართველოში ყოფი-ლს ჩემი ნაცოდელი ქართუ-ლი ვკითხულობდი.

მე მასხოვს თქვენი და თქვენი გაზეთის გულითადი თანადგობა, როცა მოულოდნელად პრობლე-მები გამჩნდა. თითქმის ზეპირად მასხოვს თქვენი წერილი, რომე-ლებშიც მამინ ჩემს და ზოგადად ქართული ფეხბურთის პრობლე-მებს მიეძგნა. ეს იყო არა უბრა-ლო საინფორმაციო წერილი ფეხ-ბურთზე, არამედ მაღალ პროფე-სიულ დონეზე გაკეთებული ანა-ფიზი უქადა ქართულ ფეხ-ბურთს, და სამწუხაროდ, ყოველ-დე ცხადდება.

მე ყურადღებით ვადევნებ თვა-ლყურს ქართულ ფეხბურთს, რომ-ლის ერთგულ გულშემატკივრად ვრჩები. ღრმად ვარ დარწმუნე-ბული, საქართველოში არსებული საფეხბურთო პოტენციალი, თუ კი იგი სწორად წარმართა და დაუბრკოლებლად, ხანგრძლივი დროით მიეცა ვინმეს მისი გან-ხორციელების საშუალება, ნამდ-ვილად გააკვირებს საფეხბურთო სამყაროს.

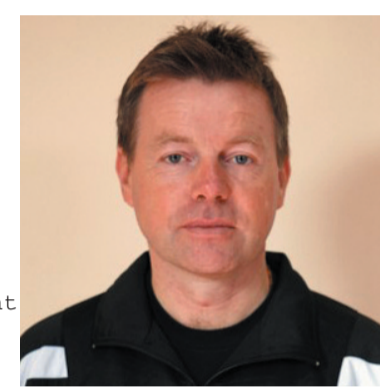
გადავცივთ ჩემი გულისტკივი-ლი ზუგდიდის "ბაიას" ყველა ფეხბურთელს და მის ხელმძღე-

ნელობას წარუმატებელი სტარ-ტის გამო. არც "ბაიენს" გაუ-მართლა წელს, ამ მხრივ, მაგრამ იმედი მაქვს ორივე გუნდი გამო-ასწორებს სატურნირო მდგომარეობას.

"ილორს" და "ილორელებს" ვუსურვებ წარმატებული სტარტი და ტემპი მეთათხე ნომრამდე გა-პყოლოდეთ!

როგორც საქართველოში მას-წავლეს – შემდეგ ერთად დაგხსნდეთ და მეთრე ათასის ად-მართს შევეუდეთ!

დიდი პატივისცემით,
ჰერბერტ ცანკერი, საქართველოს ახალგაზრდული ნაკრების და ზუგდიდის "ბაიას" ყოფილი მწვრთნელი ინგოლშტადტი, გერმანია

ძვირფასო მეგობრებო, კოლეგებო!

გულითადად გილოცავთ ჭეშ-მარიტად ღირსესანიშნავ იუბი-ლეს – თქვენი გაზეთის მესამე ნომრის მისი შექმნე გა-მოსვლას!

მე ჟურნალისტი ვარ და ვიცი თუ რაოდენ ძნელია მკითხველი-სათვის ობიექტური და საინტე-რესო ინფორმაციის მიწოდება, სხვა რისკებზე რომ არაფერი ვთქვათ, რაც დიქტატორული ხე-ლისუფლებისაგან ემუქრებოთ თავისუფალ ჟურნალისტებს. ამიტომ მიმანიათ, რომ ჟურნალისტი ფრონტის წინა ხაზზე მდგარ ჯა-რისკაცია, რომელიც მართალი სიტყვითა და მიუკერძოებლო-ბით იცავს სამშობლოსა და მშო-ბლიური ხალხის სახელსა და ღირსებას.

ნამდვილად საინტერესოა ექსკურსიები, რომელსაც გაზეთი "ილორი" უწყობს დაინტერესე-ბულ მკითხველებს საქართვე-ლოს მრავალათასწლიან წარ-სულში, საინტერესოა პრეი-სტორიული ხანის გამოძახილი, რომელიც ღირსეულად მიუჩნენს ადგილს საქართველოს უძვე-ლესი ცივილიზაციისა და კულ-ტურის მქონე ქვეყნების რიგში, საინტერესოა მიმდინარე პრო-ბლემების თქვენი და სხვა, საინტერესოა თქვენი წერილები ქვეყანაში მიმდინარე იმ ნეგა-ტიურ პროცესებზე, რაც ამახინ-ჯებს ჩვენი მომავლის – ქარ-თველი ახალგაზრდების სულსა და ზნეობას.

ასევე, დიდი მადლობა მინდა მოვასხენოთ გაზეთ "ილორის" მთავარ რედაქტორს, ჩემს უფროს მეგობარს ბატონ როლანდ ჯა-ლალნიას, რომელიც მავალითის მიძველია ახალგაზრდა ქართველი ჟურნალისტებისათვის.

კიდევ ერთ ხეს გილოცავთ, რომ იუბილეს და ხეს ურვებთ, რომ კვლავც შესაშური მონღომით გააგრძელოთ შემოქმედებითი დეწა მშობლიური ერისა და ქვეყნის საკეთილდღეოდ!

ღრმა პატივისცემით,
ირაკლი თოდუა, გაზეთ "საქართველო და მსოფლიოს" მთავარი რედაქტორი

გაზეთი "ილორი" შექმნა რუბრიკას "მსოფლიოს საშპეტესო ვახუშტებში" გაზეთი "ილორი" შექმნა რუბრიკას "მსოფლიოს საშპეტესო ვახუშტებში"

ეუსებიო

მისი უდიდესობა - ფეხბურთის მეფე

პორტუგალიური ფეხბურთის ისტორიაში უდიდესი მთამაშე ეუსებიო ეროვნებით პორტუგალიელი არ ყოფილა...

მორჩეული მაინც ეუსებიო იყო. გუტმანმა ეუსებიო 1960-61 წლგების სეზონის ბოლოს შეიყვანა ძირითად შემადგენლობაში...

ახალგაზრდა ეუსებიოს მიმართ ყურადღება თავიდან გამოავლინა პორტუგალიურმა "სპორტინგმა"...

ერთი წლის შემდეგ, ამსტერდამში გამართულ ჩემპიონთა თასის ფინალში, სადაც "ბენფიკამ" მადრიდის "რეალს" დაამარცხა...

ტის საუკეთესო ბომბარდირი, 9 გოლი გაიტანა 46 მატჩი და გაიტანა 38 გოლი. ეს ფეხბურთის ჭეშმარიტი დიდოსტატი შეიძლება...

მაგრამ ეუსებიოს ვერ წარმოედგინა ცხოვრება ფეხბურთის გარეშე და როდესაც ჩრდილო-ამერიკულმა საფეხბურთო ლიგამ "NASL"-მა...

მის ნიშნად ტაში დაუკრა.

საერთოდ, ლონდონის სტადიონმა "უემბლმა" დიდი როლი ითამაშა ეუსებიოს საფეხბურთო კარიერაში...

ევროპის საუკეთესო ფეხბურთელიად.

1966 წელს, გაიტანა რა ცხრა გოლი, გახდა მსოფლიო ჩემპიონატის საუკეთესო ბომბარდირი...

1969 წელს მეშვიდედ და საბოლოოდ მოიპოვა პორტუგალიის ჩემპიონის წოდება "ბენფიკასთან" ერთად...

გიორგი ჯალაღანია

იპოლონი

ორნი თევზაობენ. იქვე ახლოს ნარკომანი ჩაცუცქულა და "წამალს" ხარშავს...

ნარკომანი ეუბნება: ბევრი ფული მინდა, მანქანა და ბევრი ნარკოტიკები.

კარგი! - ეტყვის ოქროს თევზი: - ახლავე ავისრულდება! ახლა მეთევზევს ეკითხება, შენ რა გინდა?

მე სახლში ბევრი ბუზი მყავს და ისინი გამიქრთვო.

კარგი, - ეტყვის ოქროს თევზი და მისცემს პატარა ბუზს, - ახ, ეს ბუზი შეუშვი სახლში და ყველა სხვა ბუზებს ერთ დღეში გააქრებ.

მეორე მეთევზევს ეკითხება: შენ რა გინდა?

მე ბევრი ტარაკანა მყავს. მისცემს ამასაც პატარა ტარაკანას და ეტყვის: - ეს გაუშვი სახლში და ერთ დღეში ყველა ტარაკანას მოსაპობს.

ამ დროს ნარკომანი ამბობს: - მშაგაც, თუ შეიძლება, ჩემი სურვილები უკან დაიბრუნე და ერთი პატარა პოლიციელი მომიცი... * * *

კახელი სამსახურს ეძებს. მივა ერთ-ერთ ორგანიზაციაში, სადაც განცხადებით უნდა მიმართოს დირექტორს.

სიღმრთის ასხნა დანიელ წინასწარმეტყველის მიერ

ვაგრძელებთ ნაწყვეტების ბეჭდავს "ეგრემ ვერდის" წინის იმ მონაკვეთიდან, სადაც შეკრებილია სიზმრების ასხნა დანიელ წინასწარმეტყველის მიერ.

- ინდაური - კარგია, დოვლათი მოიმატოს;
- იარაღი - კარგია, პატივი და ქონება შეგემატოს;
- იარაღის ხმარება - ჩხუბის და აღიაქოთის ნიშანია;
- ირემი - კარგია და ახალი სიხარული შეგემატოს;
- ირმის მოკვლა - ცუდია და სინანულის ნიშანია;

- იასა ჰერიფაგდე - სიხარული და ღვინო მოგემატოს;
- იხვი - ცუდი ნიშანია, ავადარს მოასწავებს;
- ისტორია რამე საწყენი გესმოდეს - ძალიან კარგი და საკეთილია;
- კაცის მოკვლა - მწუხარების და ნაღვლის მომატების ნიშანია;
- კუბოს გაკეთება - ნიშანია სიხარულისა და პატივისცემისა;
- კბილის ჩამოვარდნა - ნათესავის სიკვდილია;
- კატა - ცუდია, ოჯახში სამღურავი და ჩხუბი აიშალოს.

ვაზის საოცარი ჯიში
ფირმა "გამწვანება" კრწანისი გთავაზობთ უნიკალური ჯიშის ვაზს, რომელსაც ჩვენი შორეული წინაპრები ჯერ კიდევ მე-12 საუკუნეში აშენებდნენ...

არამ თრეილი მთავაზობთ
კომპიუტერებს და აქსესუარებს ყველა სახის კომპიუტერულ მომსახურებასა და სერვისს ასევე მაღალტექნოლოგიურ LCD მონიტორებს, ტელევიზორებს, ციფრულ ფოტოკამერებს და სხვადასხვა სახის სპეც. ტექნიკას

გაზეთში გამოქვეყნებული პუბლიკაციის ავტორებს ეკისრებათ პასუხისმგებლობა ფაქტებისა და მონაცემების სიზუსტეზე

რედაქციის მისამართი: თბილისი, მესამე ნადიკვარის №11 სარეგ. №01018002930

მთავარი რედაქტორი: როლანდ ჯალაღანია
მთ. რედაქტორის მოადგილე: ლაპიძე ქობალთა
ტექნიკური რედაქტორი: მისხილი ჩოლოჩიშვილი

anaklia@web.de
e-mail: elisabetthal@yahoo.de
ჩაქალაქის განთავსება
899-57-33-22
72-37-35
38-41-97